

БЮЛЕТЕНЬ ПРОВоду ОУН

Ч. 2 (8), 1971.

ПЕРЕДРЕВОЛЮЦІЙНА ДОБА

Внутрішні процеси в російській імперії

Живемо, мабуть, у передреволюційній добі, в якій опинилася російська імперія. Складаються на це елементи як внутрішнього, так і зовнішньо-політичного характеру і кожний із них окремо, або й одночасно, може стати нагодою до повстань-революції.

Які ж процеси проходять тепер в російській імперії? Насамперед – це зростання динамічного самоусвідомлення національної ідеї як рушійної сили, яка є найбільшим стимулом і в боротьбі за здійснення прав людини. У свідомості передових людей поневолених націй, а української зокрема, вже нема орієнтації на можливість сепаратного здійснення прав людини без здійснення прав нації, себто – без її державної суверенності та усунення чужонаціонального, московського поневолення. Надії на здійснення прав людини в московській імперії і за умов комуністичної системи остаточно втратили будь-який сенс і концепція революційно-визвольної боротьби охоплює все ширші кола національних сил в Україні. Зникло теж облудне сподівання, що існує, мовляв, можливість здійснити права людини в т. зв. демократичній російській імперії, у якомусь "Союзі Демократичних Республік", як це проповідує т. зв. Демократичний Рух Советського Союзу /чи "Демократичний Рух Росії, Прибалтики, України"/: "Український Вісник" ч. 3. /таємний орган національно-думаючих і демократичних кіл України/ дементує прихильність будь-яких українських елементів у тому "Демократичному Русі" чи будь-яке співавторство українців у його програмі.

Це саме можна сказати і про литовців, лотишів, естонців, які свого національного суверенітету не зречуться у користь майбутньої російської імперії, замаскованої вивіскою "Союз Демократичних Республік". Характеристичною є саме поява памфлету "Сподіватися чи діяти", що її видала інтелігенція Естонії, яка – критикуючи марксистсько-ленінські програмові позиції акад. Сахарова – захищає духові, християнські цінності і стверджує банкрутство марксизму, діалектичного матеріалізму, підкреслюючи необхідність відродження християнства. Одночасно передбачає, що за існуючих умов треба сподіватися маршу танкових дивізій на Москву і Ленінград, а не... на Прагу і Братиславу. В цьому документі уточнено: а/ мету боротьби прибалтицьких народів – суверенітет; б/ примат духових, християнських цінностей, заперечення діалектичного матеріалізму та звироднілої моралі й етики, що не мають християнських основ; в/ визвольну концепцію, отже – не еволюція комунізму до демократії чи до контрадиктивної формули "гуманного комунізму" і не перетворення деспотичної імперії на "демократичну", а збройний шлях визволення.

Програмове цілеспрямовання визвольних рухів поневолених націй зумовлене: а/ традиційним підґрунтям революційної боротьби і самоусвідомленням величких традицій – історичних і культуротворчих, як

і переможним прагненням кожної нації жити своїм власним незалежним життям; б/ універсальною перемогою національної ідеї і розпадом майже всіх імперій світу, що мобілізує морально й ідейно поневолені в російській імперії народи; в/ непереборні суперечності в середині імперії, з додатком перфідної заплутаності конституцій СССР і УРСР /чи інших т. зв. республік/, їх суперечних формул, які можна інтерпретувати – по-різному. Сама ж конституція СССР фактично утверджує імперію і з тією метою сформульована, – все ж для лаяких елементів, які ставлять опір русифікації, вона становить своєрідну відскочну і певною інтерпретацією цієї конституції вони намагаються мобілізувати ширші кола для здійснювання національних і соціальних прав людини.

Незмінна мета – суверенна держава

В Україні в минулі роки творилися різні осередки для захисту національних і людських прав, програмовою метою яких була незалежна держава. Більшість із них ще не мала скристалізованого шляху визволення, деякі мали на увазі психоморальну і політичну мобілізацію національних сил, пропагуючи вихід УРСР з СССР, себто – усувереннення УРСР з допомогою використання відносних, абстрактних і перфідних, статей т. зв. конституції СССР і УРСР. Група юристів мала обґрунтувати це домагання правно і поставити як демонстраційну вимогу на сесії "парляменту" УРСР.

"Українська Робітничо-Селянська Спілка" /УРСС/, що її очолювали юристи Левко Лук'яненко, Іван Кандиба і пропагандист Степан Вірун – була розкрита і зліквідована 1961 року. Сімох її учасників засуджено, з того двох на кару смерти /Лук'яненка і Кандибу/, яким кару смерти замінено на 15 років тюрми. Характеристичне й те, що дехто з членів цієї групи рекомендував дію серед армії і підготову збройної боротьби. Офіційною лінією політики УРССпілки був вихід УРСР з СССР шляхом пропагування цієї ідеї серед народу і висунення демонстративного внесення на сесії "парляменту" УРСР. Лук'яненко родом із Чернігова, а група його діяла головню у Львові.

"Український Національний Фронт" /УНФ/ видавав у 1964–1966 роках журнал "Воля і батьківщина" /вийшло 15 чисел/, перевидавав публікації ОУН-УПА з 1947–1949 років. Діяв головню у Львові й Івано-Франківському. Виїзна сесія т. зв. Верховного Суду УРСР в Івано-Франківському засудила головну п'ятку: Дмитра Квецька /історика/, З. Красівського /літератора/, Михайла Дяка /ляйтенанта міліції/, Василя Кулиніна /токаря/ і Я. Лесіва /вчителя/. Перших трьох засуджено до кари смерти із заміною, згодом, на 12–15 років тюрми, а двох останніх – по 6 років тюрми. Факт, що вони перевидавали публікації ОУН-УПА вказує на те, що їх програмове цілеспрямовання та їхня визвольна концепція могли бути близькі ОУН-УПА. А з факту, що УНФ вислав меморандум XXIII з'їздові КПСС можна зробити висновок, що в УНФ елементи відклику до конституції СССР і УРСР існували аналогічно, як і в УРСС Лук'яненка.

"Український Національний Комітет" /УНК/ – зліквідований у грудні 1961 року. Засуджено 20 його учасників, у тому Івана Коваля і Богдана Грицину розстріляли, а В. Гнота засудили на 15 років тюрми. Членами УНК були робітники і студенти. Всіх їх засуджено на 10–15 років тюрми, В. Гнотові та Р. Гуринові замінили кару смерти на 15-річне ув'язнення.

В 1958–1959 роках студенти і робітники зорганізували "З'єдинену партію за визволення України", яка мала за мету національне визволення та відновлення незалежності і суверенності України. У березні 1959 року таємний суд в Івано-Франківському засудив учасників цієї

групи, на чолі з Богданом Гарматюком, Яремою Ткачуком і Богданом Тишковим, на 7-10 років тюрми.

Одночасно творилися радикальніші осередки, як ось українська група в Новоросійську, яка застосовувала партизанську тактику боротьби за незалежність України, ліквідувала збройно аґентуру і взагалі не пов'язувала свої акції з легалістичним змаганням за "виконання" постанов конституції ССРСР-УРСР.

Немає сумніву, що аналогічні формації організованої боротьби існують в усіх інших націях, поневолених в ССРСР та в сателітних країнах. Не випадково білоруський письменник Биков виступав на білоруському з'їзді письменників з критикою великодержавних асиміляторів, а на грузинському - Абашідзе!

І в Білорусії, і в Грузії, і в Туркестані, і в Азербайджані, в Північному Кавказі, і в Литві, Латвії, Вірменії, як також у Болгарії, Угорщині, Словаччині, Чехії, Східній Німеччині, Румунії, а зокрема в Хорватії - національно-визвольна боротьба скріплюється і зростає в дусі традиційних національних і релігійних ідей.

Було б помилковим трактувати т. зв. відклик до конституції ССРСР і УРСР як засіб боротьби трусливих людей в умовах терору Москви. Хоч він не революційний, отже не тотожний із методами визвольної дії революційної ОУН /"бандерівців"/, проте люди, що його стосують в умовах терору Москви - сміливі й небуденні. Причина в тому, що вся большевицька система є Еверестом /вершком/ забріханості. Москва проповідує розвал імперій у цілому світі, крім російської! Розкриття її забріханості належить до відважних кроків, хоч і не є прямим шляхом визволення; його можна уважати як засіб психологічної війни, щоб мобілізувати патріотичні, але неревольюційні елементи, які також потрібні в цілісному змагу за розвал імперії! Використовування протилежностей у середині російської імперії і комуністичної системи багатогранне. Тут треба брати до уваги і кагебівську доктрину освіченого терору - інфільтрацію, пенетрацію аґентури КГБ, що намагається продістатись у різні групи спротиву. В конституції ССРСР і УРСР є статті, які в одному випадку "дозволяють вихід" поодиноким "республік" з ССРСР, а в іншій статті узалежнюють той "вихід" від волі "всеросійського пролетаріату" /стара формула Леніна, який проголосив: самовизначення включно з відділенням, але з додатком - "за згодою всеросійського пролетаріату", що у відповідній формулі трансформоване в конституції ССРСР/, тому й використання тих статей у психологічній війні має своє певне значення. Все ж треба бути тверезими політиками /а такими є лише революціонери/ і бачити, що конституція ССРСР-УРСР не перешкоджає кагебівським "суддям" у їх злочинних присудах. Так офіцер КГБ в Мордовії виразно казав Лук'яненкові, що конституція ССРСР та московська ратифікація Хартії прав людини, схваленої ООН, є продуктом тільки на експорт. В ССРСР панують дух і методи екстермінації Сталіна, а диктує КГБ! Нічого не помогли й протести проти таємного "суду" над В. Морозом, покликаючись на зобов'язуюче карне поступування, і "Верховний Суд" т. зв. УРСР затвердив варварський присуд на В. Мороза. Таким ствердженням не знецінюємо мужньої постави В. Мороза, свідків Антоновича-Давиденка, І. Дзюби, В. Чорновола та інших, а тільки вказуємо на те, що в "суверенній" УРСР вирішує політика сили й насильства, а не закон, себто - вирішують накази Москви і сила КГБ.

Геройський виступ В. Мороза перед судом КГБ, де він признався до своїх творів, у яких він захищає не лише національні і християнські традиції України, а й визвольний націоналізм, не применшений тим, що він вказував на беззаконність "суду" з погляду карного права і карної процедури, яка формально зобов'язує в ССРСР і в УРСР.

Такий його виступ правильний, зокрема з погляду мобілізації публічної opinii на захист ідеї справедливості, прав людини і нації. Вказуючи на те, що українські політичні в'язні і взагалі в'язні в "суверенній" УРСР мусять відбувати свої "кари" поза територією УРСР у Мордовії або у Владимирській тюрмі - він використав одну з метод мобілізації громадської opinii до боротьби проти кожногочасного безправ'я, що є наслідком російської окупації!

Револуційний шлях боротьби - єдиний шлях визволення

В СРСР не існує межа поміж т. зв. легальними і т. зв. нелегальними методами боротьби, бо законних методів боротьби там взагалі нема. Так званих законів не респектують найбільше ті, що їх уклали. Конституція нібито гарантує свободу слова, віровизнань і т. п., включно із "виходом" поодиноких "республік" з СРСР, але тих своїх "законів" Москва не респектує, їх заперечують інші статті конституції, які підважують основні права людини і націй. Тому стоїть основне питання: як боротися, щоб завалити цю варварську імперію і її режим? Ясну відповідь на це питання дає єдина революційно-визвольна організація - ОУН: збройна боротьба, збройний чин України та інших поневолених в СРСР націй. Мета: розвал російської імперії усіх барв на національні незалежні держави поневолених тепер народів, у тому і в сателітних країнах.

Поруч усіх тих важливих осередків опору, що про них була мова, з їх різними пропагандивними концепціями визволення, включно з вимогою здійснення конституції СРСР і УРСР та з виходом УРСР з СРСР після /нереального/ всенародного вільного плебісциту чи голосування у "Верховній Раді УРСР" /що є фантазією, бо там сидять ставленики Москви/ - найважливішим і вирішальним чинником є революційна ОУН, що дає основу для кожної визвольної дії в Україні. Вона відкидає "відклики" до конституції СРСР і УРСР, бо не визнає ні окупантської влади в Україні, ні її "законів", навпаки - поборює їх. Так зв. УРСР для ОУН не є жодною українською державою, жодним продовженням Української Народної Республіки /УНР/, а звичайною московською колонією, що підтверджує і політв'язень Іван Кандиба.

Мета ОУН - розвал російської імперії, як червоної так і білої, та знищення комуністичної системи, щоб на руїнах тієї тюрми народів відновити національні суверенні держави українського та інших народів. Визвольна концепція ОУН: національно-визвольна революція, одночасні координовані збройні повстання поневолених народів проти російської окупації, всенародний зрив і прогнання з українських земель москалів та інших ворогів нашої державності. АБН - об'єднаний фронт революційно-визвольних організацій поневолених москалями націй, що має за мету розвалити московську імперію і знищити комунізм як систему життя та форму російського панування на чужих землях.

Довкола цієї ідеї-мети і визвольної концепції формуються різні осередки дії, з яких одні приймають фрагменти багатогранних форм визвольної акції ОУН, інші наголошують деякі спільні ознаки, як ось - наприклад - націоналізм, що його більша частина людства уважає за прогресивне світове явище, а ще інші стають на захист незламних героїв і героїнь ОУН-УПА, які символізують безкомпромісовий змаг проти наїзника.

Для москалів ОУН найнебезпечніша протиставна до КПСС сила, що мобілізує до боротьби українську націю, тому Москва вбила Провідника Степана Бандеру /1959 р./, її творця полк. Євгена Коновальця /1938 р./, генерала Романа Шухевича-Чупринку, голову Проводу ОУН в Україні, голову Генерального Секретаріату УГВР та Головного

Командира УПА /1950 р./. Із статистики присудів бачимо, що в тюрмах і концтаборах найбільше політв'язнів членів ОУН і бійців УПА, які відбувають присуди по 25 років, хоч "карний кодекс" СРСР-УРСР передбачає лише 15 років ув'язнення. Тепер членів ОУН карають переважно карою смерті, а це тому, що ОУН не визнає жодного помосту поміж СРСР-УРСР і УССД! В "Українському Віснику" /чч. 2, 3, 4/ опублікований ще не закінчений список засуджених членів ОУН-УПА. Навіть червонохрестних робітниць УПА покарано по 25 років важкої тюрми! Численні судові процеси в 1960-их роках, продовжуються і тепер, у 1970-71 роках, проти членів або прихильників ОУН. Їхні прізвища маємо в пресі так само, як і прізвища засуджених в січні 1970 р. трьох молодих українців у Дніпропетровському /І. Сокульський, Н. Г. Кульчинський, В. В. Савченко/, які розповсюджували апель творчої молоді Дніпропетровського проти русифікації, виступали на захист української культури, розповсюджували твори В. Мороза, працю "Слідами царських сатрапів", памфлети про національне питання тощо. Ще досі карається у тюрмі одесит С. І. Караванський, засуджений 1944 р. на 25 років тюрми за участь у Юнацтві ОУН /гаслом якого було: "Геть з кривавим терором Гітлера і Сталіна!"/. Після 16-річного ув'язнення, його звільнили 1960 року, хоч на основі амністії в 1954 році він повинен був бути звільненим негайно. В 1965 році його заарештували знову за те, що протестував проти переслідування української інтелігенції, звертаючись до голів компартій Польщі, Румунії, ЧССР, Югославії. В 1969 році його повинні були звільнити, бо він відбув /протизаконно, існує лише кара 15 років/ 25 років тюрми, але в квітні 1970 р. став засуджений знову на чергових 5 років. Таким чином - 30 років тюрми! Так жорстоко карає Москва навіть колишніх членів Юнацтва ОУН! М. Сорока теж сидить уже 30 років! Деталі про засуди борців за свободу /також і членів ОУН/ можна знайти в "Хроніці біжучих подій" у різних її числах /напр., 12, 13, 14, 17 та інших/, а зокрема в "Українському віснику" /чч. від 1 до 5, з 1969-1971 років/.

Безприкладним фактом героїзму членів ОУН-УПА є самоспалення Василя Макуха у Києві 1968 р. з окликом: "Хай живе вільна Україна". А теж згодом спроба самоспалення Бориславського, а рік раніше в Москві, перед пам'ятником Дзержинського /будинок КГБ/, самоспалення українця Дідуха, як протест проти поневолення України і арештування українських інтелектуалістів.

Перед аналізом визвольної дії в ділянках культурно-творчій та ідеологічного бою двох протиставних світів - українського та інших поневолених націй із російським поневолювачем, - треба зробити підсумок, себто відповісти на питання: чи /крім революційної ОУН із її величавою багатолітньою традицією визвольної боротьби/ інші осередки визвольної дії, які творяться незалежно від ОУН або під впливом дії ОУН і національної стихії, мають свою мету і програму, як протиставлення до програм російських імперіялістичних центрів дії? Відповідь позитивна. Не лише ОУН, а й усі згадані вище /а їх значно більше/ осередки визвольної дії, мають одну і ту саму мету: національно-державну незалежність України, хоч соціально-політичний зміст державности дещо відмінний у кожній з них. Проте найсуттєвіший елемент - суверенність нації, як мета - тотожний у всіх! Деякі відклики до ленінських чи марксистських тез, як і до конституції СРСР чи УРСР, мають тактичний, а не принциповий характер. Програми-засобу, себто шляху визволення як уточненої концепції, більшість їх не мала зформульованої, хоч тут і там проявлялися думки подібні до концепції ОУН - збройна боротьба, як засіб визволення.

Факт нав'язування до конституції СРСР і УРСР та концепт юридично обґрунтованого виходу УРСР з СРСР - є радше засобами для мобілізації найширших кіл громадськості, щоб поширити фронт боротьби за

незалежність! І хоч ця ідея нереальна, бо окупанта треба прогнати збройною силою, а не рішенням покликаного ним "парляменту", проте важливе те, що в плані психологічної війни це один пункт у користь мобілізації самостійницьких, хоч і не революційних сил! Іншими словами - це використання контрадикцій системи! В умовах дії революційної ОУН, яка у принципі відкидає таку форму чи спробу визволення, такий "шах" має своє психологічне значення для слабших, революційно неусвідомлених елементів. Зрештою, не забуваймо, що взявши до уваги можливість включення агентури КГБ до таких осередків спротиву, патріотичні автори їхніх програм могли модифікувати свій первісний задум, щоб не дати повністю розкритих карт у руки КГБ. Як ми вже згадували, Новосибірська українська група, а теж деякі члени інших груп, були свідомі необхідності дії серед армії і збройної боротьби з ворогом.

Страх Москви перед революційною ОУН

Рекапітулюючи, треба сказати, що спроби дії організованих осередків спротиву окупантам у різних роках не мали за мету реорганізувати окупантський режим чи демократизувати імперію, а тільки виразну державну незалежність нації. Державна незалежність української нації тотожна з розвалом російської імперії, а така мета революційна і саме вона відрізняє антирежимні російські групи від українських, естонських, кавказьких, туркестанських, білоруських, вірменських, північно-кавказьких та інших.

Москва розуміє, що основний напрямок боротьби визначуватиме революційна ОУН і її визвольна концепція переможе, тому підготовляється до акції. Так, напр., восени 1970 р. біля Москви відбувалися маневри військ МВД під гаслом "Здушення повстання в таборі", в якому було 1200 людей. В тій акції брали участь також багато старшин та генералів МВД і КГБ. У юрбу "повстанців" врзалися танки і розбили їх на три частини. З танків вискочили вояки й кинули слезоточиві гранати, а за ними собаки, що кинулись на "повстанців", щоб повалити їх на землю. Схоплених "повстанців" закували в кайдани і вкинули до автомашин, що автоматично закривалися... До таких "кліток" замикали "розбитих повстанців"... Ось так Москва готується реально до збройної боротьби з революційними силами поневолених народів.

Вважаємо за невинуватені закиди, що український рух опору не зформулював своїх позитивних тез боротьби і побудови нового ладу, бо ОУН повністю зформулювала і доповнила на IV ВЗ не лише зміст УССД, а й шлях визволення. Що більше, всі осередки опору мають також ясну політичну мету: УССД! Мають її і т. зв. однодумці, нове явище в українській дійсності 1960-70 років! "Однодумці" - це культурні діячі, які скріпили і продемонстрували духове, ідейне, культурне і моральне відродження українського народу.

Тут необхідно зробити малу дигресію, щоб переглянути те, що чинять наші вороги - москалі різного кольору.

Протирежимні, а не революційні російські організації

Насамперед треба ствердити, що НТС з т. зв. революційної організації, яка нібито хотіла зброєю валити советський режим, стала реформістською, ревізіоністською організацією, що розраховує на "еволюцію комунізму", на "демократизацію режиму", на "гуманний комунізм" із "людським" обличчям, на варіант Дубчека в СРСР. Причина: революція означає розвал російської імперії, збройний зрив означає розпад тюрми народів, зброю мають у руках також сини неросійських народів в СРСР /1:1 або 110 москалів до 130 немоскалів, навіть на основі відповідно розшифрованої офіційної статистики, а при залученні сателітів відношення сил 1:2 у некористь москалів/.

На Конференції НТС в 1970 р., на якій був присутній, як представник ОУНм, Ф. Кордуба /він вітав НТС від імені Союзу Українських Журналістів у Німеччині, що його очолює марксист Н. Стиранка, та "від імені усіх українських журналістів у вільному світі"/, НТС виразно відступив із позицій революціонізму на позиції ревізіонізму і реформізму. Не зважаючи на поодинокі критичні голоси, лідер НТС, Поремський, уже обстоює тільки "реформізм", налякавшись революції і розвалу російської імперії. Так на захист цієї імперії твориться спільний фронт, що складається з НТС, КПСС, ДДСС, Комітету Сахарова і подібних російських організацій.

Тут треба сказати трохи більше про поодинокі форми антирежимного характеру. Програма академіка Сахарова, Турчина, Медведєва - це методичний гібрид ревізіонізму і реформізму з ухилом в напрямі ревізіонізму. Сахаров, свідомий небезпеки розвалу імперії, обстоює "конституційну" диктатуру КПСС, домагається усунення сучасної олігархії, допускає можливість перевороту в середині панівної класи і навіть у війську чи в КГБ, але тільки з метою поширення "демократії" на цілу партію, на російську правлячу верству та її квіслінгів. Отже, російські "демократи" проповідують своєрідну конституційну монархію... КПСС. Сахаров стоїть на марксистських і ленінських позиціях, що їх - на його думку - "фальшиво" інтерпретує сучасний режим. Той же "Комітет" на чолі з Сахаровим, Чалідзе, Твердохлебовим, має за мету захищати права російської людини і реформування, а не валення системи. Сахаров і його "Комітет" ніде й ніколи не виступали на захист українських чи політичних в'язнів інших поневолених народів, а це доказ імперіяльних аспірацій Сахарова, протиставлених національним прагненням нашої інтелектуальної еліти!

Також Солженіцин ярий імперіяліст і обманець, він ні словом не став на захист наших інтелектуалістів, які караються в концтаборах Сибіру та в тюрмах /Владимирська тюрма!/. До тієї ж категорії імперіялістів належать й інші російські антирежимні автори, як ось Гінсбург, Галансков, Данієль, Синявський, Літвінов.

У слід за "Комітетом" Сахарова з'явилася розреклямована на Заході формація, генеза якої імовірно НТСівського походження - т. зв. Демократичний Рух Росії, Прибалтики, України, згодом перейменований на "Демократичний Рух Советського Союзу" /ДДСС/, який аналогічно до колишньої Ленінової критики національної політики царату, критикує тепер большевицьку політику і замість сучасного СССР проєктує "Союз Демократичних Республік" /СДР/. Програма ДДСС - антимарксистська і антиленінська, а в соціальному відношенні більше прокапіталістична. Головна мета цього "Демократичного Руху" подібна до Ленінової - збереження єдино-неділимої російської імперії. Зміну режиму і його "демократизацію" пропонується провести етапним шляхом, еволюційним, з допомогою тиску партійних і державних менеджерів, громадської opinio і т. п.

Одним із російських протирежимних осередків, що мав за мету змінити режим, але зберегти російську імперію і її систему, був т. зв. Всеросійський Соціально-Християнський Союз. Його можна уважати за послідовника теорії Бердяєва - російського "християнського" імперіялістичного філософа, що на протязі десятиріч проповідував нову обманливу ідеологію "християнського" типу. Основна теза Бердяєва така: за большевизм відповідає російський народ, як його творець, проте з моря крові злочинів і безкочних гріхів російський народ вийде оновлений і ушляхетнений, щоб новим /російським/ християнством спасти світ. Іншими словами: народ-злочинець відродиться, стане добродієм людства і дасть світові оновлене християнство.

Згаданий Всеросійський Соціально-Християнський Союз розраховував на збройний переворот і планував усунути панівну кліку шляхом змови. Із своїх членів та прихильників намічував організувати збройні одиниці, але фактично закінчив свою діяльність тільки плануванням, бо просякнений агентами-кагебістами швидко став зліквідований. Як і інші російські протирежимні групи, той "Союз" вчинив таку саму основну помилку: брав усіх, хто був проти режиму, не питаючись, за що він хоче боротись. Тому дуже швидко провалився.

Не виключене, що й сьогодні Сахарова та його "програму" підтримують і деякі мілітарні, а навіть кагебівські імперіяльні кола, що хочуть забезпечити собі певну альтернативу на випадок провалу політики Брежнєва та його компанії.

В нашій концепції стратегії революції ми рішуче відкинули внутрішній переворот антирежимного характеру, бо таким шляхом можна змінити керуючу верству чи гвардію панівної нації, але не можна здобути для поневолених нею народів національно-державної і особистої волі. Наша концепція визволення - це боротьба поневолених націй проти нації, що є їхнім поневолювачем, отже - відверта боротьба на полі бою, а не т. зв. палатна революція чи змова якогось Берії чи Шелєпіна, Гречка чи Суслова. Головна мета поневолених у російській імперії народів - це розвал цієї імперії на суверенні національні держави і усунення всіх російських імперіяльних сил з окупованих ними територій. Поневолені народи можуть використати "палатну революцію" чи внутрішню протирежимну змову як відповідну нагоду для революційного чину і розвалу імперії, але самий антирежимний переворот не є шляхом їхнього визволення.

Всі сучасні російські групи "спротиву" мають тільки антирежимний характер. Так, напр., якась невеличка антирежимна групка була опублікувала памфлет Юрина і Алексієва п. з. "Час не жде", в якому вимагалось від кожного "громадянина СРСР" співвідповідальності за "демократизацію" імперії та усунення різниць між теорією і практикою марксизму, але ні словом не згадано про розпад імперії на національні держави. Також "Союз боротьби за політичні права", зліквідований кагебістами, як і інші групи, був почав діяти в армії та флоті /Таллін, Калінінград, Україна, Далекий Схід/, а своїм характером схожий дещо на "заговор" Тухачевського.

Як знаємо з досвіду, всі російські антирежимні групи зникали ще швидше ніж появлялися. Кожна з них мала за мету зберегти російську імперію в такій чи іншій формі. Взявши до уваги те, що революція в СРСР може привести до розвалу імперії, а російські групи "спротиву" в найкращому випадку мають за мету заговор чи переворот у Кремлі, російська емігрантська група, відома під назвою НТС, відкинула концепцію "національної революції", хоч ще в 1960-их роках проповідувала її у своїй програмі. Так НТС ступнево переходить на позицію реформізму і ревізіонізму.

Єдина революційна сила

Справжньою і єдиною революційною силою в СРСР, зокрема в Україні, далі залишилася революційна ОУН, що була й організатором Антибольшевицького Блоку Народів /АБН/, в якому об'єднуються національно-революційні організації поневолених московським імперіялізмом націй. Бласне тому Москва, зокрема КГБ, веде таку шалену акцію проти ОУН і АБН. Вона знає, що ОУН - маяк для національно-революційних і одночасно антиімперіяльних та антирежимних сил поневолених націй, особливо української. Не випадкове й те, що голова Проводу ОУН і АБН є об'єктом постійних атак Москви, бо його концепція національної революції, її цілеспрямованість і розцінка як альтернативи до

термонуклеарної війни, - історично виправдалася. Характеристичне й те, що революційні елементи в Україні розпрацювали не тільки концепт партизанки сорокових років, а й доповнили його плинном партизанки міського типу. Так у концепції нашої революційно-визвольної боротьби маємо новий, особливо важливий елемент. Як знаємо, таку тактику міської партизанки досить успішно пробували застосувати московські більшовики в деяких західних державах і містах, як ось - наприклад - нещодавно в Квебеку й Вашингтоні. Уряди Канади і США мусіли вжити нормальних військових частин, щоб у зародку зліквідувати цю підривну агентурну акцію.

Тактику міської партизанки мусимо залучити в нашу революційно-визвольну концепцію, як реальну й плянову дію проти ворога. Її характер - перш за все революційно-визвольний, натомість російські групи "опору", якщо б і користувалися нею, то тільки в площині льокалізованого антирежимного заговору. Згаданий т. зв. Демократичний Рух Советського Союзу не тільки відкидає, а навіть засуджує революційну концепцію визволення, а НТС з "революційних" позицій виразно переходить на позиції реформізму і ревізіонізму, навіть готовий стати співпартнером КПСС, якщо б дістав право легалізації в ССРСР. Причиною зміни позицій НТС, як ми вже згадували, є страх, що революція в ССРСР приведе до закономірної консеквенції - розпаду імперії. Тому НТС зайняв тепер позицію подібну до позиції Керенського під час конфлікту між Гітлером і Сталіном: "Краще лихий диктатор, ніж покрайне тіло Росії".

Російські імперіялісти всіх кольорів бачать і відчувають, що їхня імперія опинилась в особливій небезпеці: тиск Китаю, технічна перевага США /170 тис. компюторів до 60 тис. в ССРСР/, національно-визвольна боротьба поневолених народів, спротив антиприродній комуністичній системі й тоталітаризмові, змагання за права нації і людини, розклад пануючої кліки і т. п. Побачивши, що т. зв. інтернаціоналізм в ССРСР повністю здемаскований, Брежнєв шукає порятунку в російському шовінізмі, наслідуючи заяву Сталіна з травня 1945-го року. На XXIV з'їзді КПСС він, між іншим, заявив: "В утворенні, зміцненні й розвитку того могутнього союзу рівноправних народів, які увійшли на шлях соціалізму, відіграли роль всі народи і народності країни, а передусім - великий російський народ. Його революційна енергія, самозапертя, замилювання до праці, глибокий інтернаціоналізм, якнайслухніше з'єднали йому щирю пошану всіх народів нашої соціалістичної батьківщини".

За Брежнєвим це саме повторили московські кацики-квіслінги в т. зв. республіках ССРСР, як ось перший секретар ЦК КП Казахстану Д. А. Кунаєв, секретар ЦК КП Узбекистану С. Р. Рашидов, секретар ЦК КП Киргизії Т. Узубалєв та інші.

На тлі цієї нової хвилі прославлявання "великого російського народу", бачимо виразно особливе значення праці І. Дзюби "Ітернаціоналізм чи русифікація?" А одночасно маємо ще одне підтвердження, що антиросійська і антикомуністична позиція ОУН-УПА повністю виправдалася.

Передреволюційну добу в сучасній російській імперії особливо характеризує скріплена революційна діяльність ОУН, що проявилась також у масових акціях, як ось страйки, демонстрації, протести і різке демаскування московського шовінізму й імперіялізму. Всі ті зовнішні прояви виникли на ідейному ґрунті підпільної дії ОУН-УПА. Під ударами і тиском революційних сил поневолених народів почався внутрішній розклад імперіяльних сил і виник хаос у самій їхній верхівці. Щоб рятувати імперію, Сталіна по його смерті засудили, а тепер, знову з тих самих причин, реабілітують. На всіх ступенях партійної і державно-адміністративної драбини поширилася неймовірна

корупція, виявилася цілковита безідейність партійних і державних апаратчиків, що відіграють роль жорстоких гангстерів, які перш за все прагнуть особистого розкішного життя. У слід за тим іде депривація молоді панівної класи і нації, виявляється цілковите банкрутство тих "вартостей", в ім'я яких відбувалася "пролетарська революція", бо робітництво майже всіх поневолених націй, поруч своєї інтелектуальної еліти, стає авангардом національно-визвольної революції, носієм ідеї боротьби за права своєї нації і волю людини. Зростають значення і сила технічної інтелігенції мірою все більш ускладненого розвитку технологічних наук, що недоступні для політруків - примітивів і ляків. У російській імперії вже нікого не захоплює візія "світової комуністичної революції", натомість серед москалів постійно зростає фанатичний російський шовінізм, а з ним імперіалізм, загарбництво, хиже прагнення панувати над іншими народами. Церкву в СРСР zdepravовано, поставлено на службу безбожництву, перетворено на знаряддя партії і держави, з допомогою якого виправдують московське народовбивство і ліквідацію правдивих Церков. Так зруйновано всі основи людської моралі, яка без трансцендентних підстав не має тривалої вартості.

Натомість позитивним і перспективним явищем у тій передреволюційній добі російської імперії є відродження з глибин душі поневолених народів, зокрема українського, віковічних традицій боротьби за самобутність і самовиявлення власнопідметного духового і культурно-творчого національного єства. Особливо відрізняється творчість українських - національних змістом і християнським духом - новітніх енциклопедистів, надиханих козацьким еланом.

На шляху духового оновлення

Як Фенікс із полум'я, із стихійною силою відродилася в Україні духово-ідейна, сперта на національних первнях, українська революція. Ми завжди підкреслювали значення містики, віри у великі, геніальні, ніким не розгадані, надхненні Богом у душу України імпровізації... Тепер бачимо, як з цієї незбагненої української духовості знову відродилися сили новітньої Запорізької Січі, що стають не лише на захист "сивої козацької вольниці", а й виразно протиставляють ідеї двох світів: українського проти російського, Києва проти Москви, Св. Софії проти Кремля. Вони сміливо ставлять духові вартості понад матеріальними, підкреслюють всемогутність Бога-Абсолюта, творця світу, людини і всіх створінь, нерозривну єдність християнської ідеї з ідеєю національною в Україні, роль людини, як Богоподібної істоти, національні й особисті духові вартості, які є передумовою духової, моральної та ідейної революції українського народу. Ворог не спроможний знищити її хоч би й найжорстокішим терором, бо ідея і віра сильніші за наган...

Ми не раз підкреслювали примат віри над раціональними аргументами, бо віра - рушій революційних змін. І важливе не те, чи ті чи інші видні сучасні носії української віри в Україні є членами ОУН, а те, що вони схопили правду України, зрозуміли її суть і виявили співзвучність з нами. Революційність появи новітніх носіїв української духовості і правди в тому, що вони - не зважаючи на ідеологічну й політичну індоктринацію ворога - зрозуміли істоту української духовості, істоту своєї нації і суть українського національного "Я". Вони може й не читали постанов IV Великого Збору ОУН, але розгадали українську духовість так само, як і ми, а це означає, що йдемо спільним шляхом до однієї мети, хоч незалежно одні від одних.

Один із крайових авторів пише про вічні вартості так: "Це була сутичка двох світів: 1/ того, що вважає особистість першоосновою

всякої сили і 2/ того, що вбачає в ній головне зло". Отже, в нашому національному розумінні – це сутичка двох світів: України і Росії.

І далі: "Стабілізуюча опора моралі – ідея Бога і безсмертя душі... Духове життя є єдино справжнім життям..." Тому наші предки вірили і казали: "Собор святий вибудуємо, дух свій у небо пошлем і він у віках стоятиме... Скільки коштувало нашим предкам прищепити своїм дітям гуманні ідеали, вірування, безкорисливу любов до істини і повагу до Бога своїх предків..."

І ось запитання визнавцям цього "другого світу": "Що ви витворили для свого народу на зміну настирливій агітації проти релігійних вірувань і обрядів, старих звичаїв, традицій і свят – тобто всього того, що колись мусів перш за все поважати чужинець, коли хотів показати повагу до народу... Вони /наші предки/ будували церкви. І вони не були злодіями. Злодії грабували церкви, а ті будували... Неможливо представити традиційні культурні цінності поза Церквою... Боротьба з Церквою означає боротьбу з культурою... Скільки разів націю спасала саме Церква... В умовах Східної Європи Церква була єдиною силою, незалежною від властей... Можна сміливо твердити, що стіною, до якої розбивалася польонізація, була українська Церква. Неможливо зламати людей, зробити їх рабами, поки не викрадеш у них свята, поки не збуриш традиції, не розтопчеш Храму..." Тому "Церкву – носія духа треба берегти... Дехристиянізація... – небувале в історії руйнування українських традиційних структур... Християни... будуючи царство Боже, воскресили умерлу духовість... Можна проголосити якесь ідіотське свято Свинарів або Доярок замість Великодня, але святом воно не буде..."

Нема на світі такої сили, що може знищити духовість і традиції народу-нації. Колись "перед навалом воєвод – Петрових собак, запорожці все покинули – взяли з собою... лише "похідні церкви" і весь час боролися за духове освоєння шматка чужої землі... Ці одчайдушні герої не боялися смерті і вважали за честь загинути у бою. Вони не боялися самого пекла і їх не лякали пекельні тортури вже на землі. Отже, їхня віра не могла бути продовженням рабського страху перед карою бога-деспота /небесного варіанту самодержавного царя/. Це була релігія Вільних Людей. Бог їхній був Богом Волі, Правди і Любови. Покинувши все, вони взяли з собою свого Бога – свій Собор, який будували всечасно, завжди і в усьому..."

Ось які ідеї героїчного християнства, віри в Бога, християнського традиціоналізму, вкорінені в українській духовості, виходять з уст молодшої української генерації в Україні. І за ці ідеї, за цю віру українську їм не страшно каратись у тюрмах і концтаборах Мордовії. Бо вони знають, що "Апостоли потрібні сучасній Україні, а не ситі пристосованці-"реалісти", з їх "аргументами". Знають, що "ні один духовий переворот не відбувся без апостолів", що "щасливі ті, що мають Бога. Нема Бога – нема людей".

Коли мова про національну ідею, то її блискуче визначив і з'ясував Іван Дзюба з приводу річниці смерті В. Симоненка. Це було революційне визначення, воно створило перелом в душах молодого покоління, започаткувало нову епоху в українській націології. Як мотто до цієї відродженої епохи, може послужити заява Левка Лук'яненка, якому кару смерті замінили на 15-річне ув'язнення: "Коли б я був єдиним українцем на світі, я й тоді боровся б за Україну!"

Народ-нація – святиня, зневага якої є найбільшим злочином. "Кожен має пізнати свій народ і в народі пізнати себе... Мені не віриться, що може мати душевний мир людина, яка зневажала свій народ, віру, мову... Благословен великий шлях додому! А там і вмерти легше, як на чужині жити... Нехай з нації залишиться десята

частина, аде з повноцінною духовістю - то це ще не фатальне... Денаціоналізація означає також обезкультурнення... Денаціоналізація - це дегероїзація!.. Дехристиянізація, колективізація, індустріалізація, масові переселення із села до міста - все це було небувалим в історії України руйнуванням українських традиційних структур, якого катастрофічні результати виявились ще далеко неповністю..."

"Господи, який народ /український/ - ласкавий, мудрий і героїчний, коли б тримався купи - переборов би всі напасті і возвеличився б як елліни... Минувшина найбільший скарб наш, духовий щит, високопробний досвід. Людина з самим лише сьогоднішнім - мов деревце без кореня... Ми складаємо в скарбницю безсмертню народу все своє найкраще і беремо звідси - скільки хто може... Ми вливаємося краплиною в його /народу/ море і думаємо про вічність моря..."

Націоналізм невід'ємна частина самої нації. "Без націоналізму нема прогресу, без націоналізму немає нації... Під прапором націоналізму відбувається національно-визвольний рух у всьому світі - найвизначніше явище сучасності. Більше як половина людства вважає його своїм прапором... Українська живучість - це алогізм, ірреальність, парадокс, якщо користуватися логікою "реалістів"... Україна - це квітка, що виросла серед снігів..."

Головне гасло сьогоднішнього національного відродження на Рідних землях: Україна потребує апостолів, одержимих ідеєю, потребує віри в неї! Отже те, що ми проповідували на протязі десятиків років, стало найголовнішим завданням сьогоднішньої України. Бо "нічого іншого люди так не ждуть, як живого прикладу героїчної громадської поведінки. Людям потрібен цей приклад... і сьогодні таке героїчне діяння можливе, і сьогодні воно не безплідне..."

"Пожна мати великі духові скарби, але їх просто не помітять, коли не візьметься за них одержима людина і не розтопить їх в горнілі своєї одержимості".

Тому - пише далі В. Мороз - "Люди шукали в книзі Дзюби не аргументів - вони шукали там віру, заряд одержимості. Зовні виглядає так, ніби людину спочатку переконують, а потім вона починає вірити. Насправді ж це буває навпаки: спочатку людина спалахує, заражається вірою і тільки тоді підбираються аргументи для готового переконання. Аби вірити - аргументи знайдуться... Не було ще випадку, що апостол навернув будь-кого на свою віру аргументами... Ні один духовий переворот не відбувся без апостолів. Сучасне відродження також не можливе без них... Люди русифікуються тому, що їм не вистачає сили повірити в Україну, зберегти віру в гидотній атмосфері..."

І пересторога: "Біймося, як вогню, "реаліста", коли хочемо бути українцями... Ідеї не досить. Ідея гола і суха - потрібне живе її втілення. Істику знають - треба віри... Дзюба став символом. Став прикладом, а про значення прикладу сказав він сам... Щербата українська доля поклала на його плечі тягар символу... Може тому й наступила масова зневіра, що на очах загалу падали найвищі..."

Віра потребує абсолютної правди. "Догми всі критикують радо і це зрозуміле в нашій дійсності, але за тим милим зайняттям якимось не завважили, що головною небезпекою стала вже людина без жодної догми, людина, яка не вірить у ніщо. Прийшов нігілізм - продукт масової культури... В людині гіпертрофовано розвивається технічна функція за рахунок духової - і це чомусь називається прогресом..."

Пригадаємо, що ми постійно підкреслювали це саме на протязі багатьох років, зазначаючи, що технічно-цивілізаційний "прогрес" не йде впарі з розвитком духовим, з етичними переживаннями і мораллю

людини. Надмірне перенаголошення розвитку цивілізації приводить до занепаду моралі та знецінювання культурних цінностей:

Валентин Мороз подає нам зразок правдивої української людини, взявши за приклад Космач і його мешканців. "Космач завжди буде неподібним, завжди матиме своє обличчя. Цих людей ніколи не розкладуть матеріалізмом... Люди в тих горах володіють подиву гідною здібністю одухотворювати все довкола себе. Мізерні заробітки, вічне блукання по сезонних роботах – кажеється, що від такого життя можна навіки забути про Довбушівську церкву. В Космачі про неї говорять завжди... Всі просять Бога, щоб нафти не знайшли. Ні, Космача не купити матеріалізмом. Тут не продадуть права первородства за сочевицну юшку... Добути в Космачі декілька тонн нафти ціною знищення такого явища, як космачська писанка? І чи взагалі допущені розмови про будь-яку індустрію в таких унікальних місцях, як Космач, Яворів, Брустури? – Космач – культурна цінність... світового масштабу".

Ще в 30-их роках ми заперечували теляче захоплення Дніпрельстаном, бо побудувавши його – знищили Дніпрові пороги, які мають вищу цінність ніж гідроелектростанція. І жоден "прогрес" не міг змінити оцінки духово-культурних цінностей. В. Мороз повторив про Космач те, що ми 40 років тому писали про Дніпрові пороги. Чи ж можуть бути більші вартості, як культ традицій, як містика Києва, культ могил, слави і величі наших предків, як велич рідної культури? Саме звідси випливає антиподичне протиставлення світу ідей України світові Росії, що його так влучно розкривають автори теперішнього українського національного відродження. Навіть орденоносець Гончар не міг визволитися від цієї духової стихії України, не згадуючи Антоновича-Давиденка, що не "розкався" і в своїй повісті "За ширмою" показав містичні елементи України. А в молодших авторів культ Соборів виявився ще яскравіше й сміливіше.

"Старий козацький собор у риштуванні б'є на сполох німим щемом затоплених дзвонів. Містика? Наші водолази таких не знаходили? Але ж очима й руками завжди не знаходиш головного..."

Культ честі також невід'ємна частина української духовості і на це крайові автори звертають особливу увагу. "У християнській цивілізації складався лицарський культ часті, забезпечений найвищою цінністю – життям. Людина могла гратись життям, але гратись словом честі – ніколи! За слово йшли на дуель, за зломання слова закінчували самогубством і навіть кров не змивала ганьби – вона лишалася на нащадках..."

Героїзм наших предків зроджував легенди. "Легенди, які культивують і підносять наш дух над цією прірвою. Легенди про переселення душ, розсуди про безсмертя душі, легенди про безконечність роду – про безсмертя народу..." Бо "духове життя є єдино справжнім життям..." "...Говоримо про легенду вічності народу і людства... Навіть у занедбаній людині пробивається туга за втраченим, за красою і правдою, за безконечністю..."

Живемо не тільки сьогоднішнім, а й візією майбутнього, що пов'язане вже з наступними поколіннями. І тому "йде про те, чи наші діти... з нашою діяльною допомогою та живим прикладом, вироблять у собі імунітет цієї найстрашнішої холери – духовного розпаду і деградації... У нас нині головна різниця між людьми виступає у вимірах морально-етичних, а не політичних. За столом усі однодумці, всі "чешуть правду"... Наш народ ще ніколи не жив без духовного, і вся його історія, хоч як мало нині відома вона – лягла в основу отих Франкових слів: "І підуть вони в безвість віків, Повні туги і жаху, Простувать у ході духові шлях І вмирати на шляху"..."

У грізну, найчорнішу годину життя нації чуємо могутній клич Нескорених: "Не будь Пилатом, що вмиває руки в тяжку годину, коли козацьке плем'я несе свій хрест на висоту Голгофи!"

Не йди у найми до чужинців, не позичай у них того, що в тебе краще. "Навіщо нам позичати воду, коли в нас своя криниця, глибока, чиста і невичерпна? Ви всі майбутні пастирі свого народу, поети, воїни, яким стояти на варті волі, мудрости... Ви спадкоємці мужніх, веселих, дзвінкоголосих русичів..."

І наш народ справді "не пішов за старшим братом... а вибрав свій важкий, тернистий, але властивий його душі шлях..."

"Сучасні події на Україні теж є переломом: ламається крига жаху, що непорушно сковувала духовне життя народу довгі роки..."

Духове рабство – найгірше лихо народу, добробут не робить людину ні великою, ні щасливою. "Що все це зажить у порівнянні з волею, з життям якого прагнеш, і з правом мислити!.. Багатство в нас самих, а не в грошах, мастках або чинах... Найгірша мука – совість".

Наші предки знали це, тому з такою погордою ставились до всіх зрадників і вислужників, що продавались ворогові. "Сам палив би й різав би! Прокляті здирці, зрадники! За шмат сукна гнилого царицю лижуть... Ми ж – козаки, безстрашні русичі, що не далися татарам, шляхті, туркам. А приїздить якийсь панок із Московщини і вже хвостом виляємо..."

Переслідування, муки, смерть – шлях, що веде до воскресіння. "Ісуса схопили... І розп'яли... І Він воскрес навіки в серцях знедолених... Ми ж бо лише предтечі!" – так самі про себе кажуть нескорені духом герої відродженої України. Легенда вічного святого міста – Києва, легенда Св. Софії опановує душі й творчість молодого покоління українського народу. І так, як писав І. Франко – "і підуть вони у безвість віків...", пустилось воно в мандрівку...

"Мандрівка в Київ! Град Володимирів, церкви, руїни, книги. Щоліта в Києві бувають тисячі, а то й десятки тисяч. Прочани йдуть і йдуть... Святі місця... Святі лише тоді бувають, коли страждають, борються, торують шляхи до сонця істини... Ніхто ніколи не подарує волі!.. Як глянеш у глибину віків – то тільки хто його /Києва/ не воював!.. І всі палили, нищили, стирали з лиця землі. А він стоїть, наш столий Київ, неначе Фенікс, який воскрес із попелу... Людина, яка шанує, знає і любить історію свого народу – живе не вік, а стільки, скільки її народ, її земля, країна... Мені здається іноді, що я ходив з Олегом на Візантію, хрестив киян з Володимиром, обороняв ці стіни від Батия... Минуле – скарб наш, коріння, жили, що напувають нас земними соками і без яких ми розвіємося і повсихаємо... Знання минулого дає нам змогу пізнати глибше свій народ і себе в ньому. Найогидніше – це яничари, перевертні... Оце Михайлівський золотоверхий собор, ровесник Лаври... Поглянь, як будували ми з тобою, коли столиць теперішніх ще не було й на світі..."

Невимовно сильне враження викликає оця містика молодих авторів в Україні, що нею вони живуть і промощують шлях у майбутнє. Фанатизм і одержимість, джерелом якого стала містика нашого вічного Києва. Ось світової слави майстер-архітект Степан Ковнір, український патріот, відбудовував Печерську Лавру, а з ним – "невгамовні люди, без зайвих слів, невтомно, сплавлювали руками і розумом в одне прекрасне ціле вапно і камінь, красу і міць. У них були великі грубі руки робітників і обличчя святих пророків... Без волі, – казав великий майстер, – други, немає злету, творчості!.. Почався диспут про життя, про місце людини мислячої в боротьбі з нечистим, що виступає нині не у своєму образі, а в машкарі, у німбі святого

і праведного!.. Тирани люблять сльози і каяття, а нерозчавлена чужа достойність для них що ніж у серце... Як часто ми, боячись лишитися голодні тілом, зі страху нівечимо свій дух, принижуємося перед володарями і навіть тими, хто може дати їсти..."

Впиваючись очима у святі місця вічного Києва, у душі молодих сьогоднішніх українських прочан починається розмова: "І принесеш у жертву істині свій статок, спокій і навіть власну волю?.. Впав на коліна і цілу ніч молився за рідний край, за свій одурений, ногами попраний і на Голгофу виведений святий народ... Народ безсмертний - Він доживе... Пізнай себе в народі, народ - у собі й не дай понівечити свою натуру, душу. Будь тим, ким є!.. Куди не кинеш оком, всюди тут /у Києві - на Святих горах/ Божа мудрість і незбагненна печать Творця".

"Душевний мир у рабстві - це нісенітниця! У рабстві - вічна мука. Або волячий спокій... Куди не ткниш - чужі багнети... москалі полками стоять уздовж Орелі, Дінця, Береки... Сильніші мислять, прагнуть протистояти злу. Слабкіші - лише моляться... Там, тільки там, у рідній хаті з біблійним символом святої моці й твердості, він обрете жаданий мир і спокій!.. Не маєм права вмерти, доки народ наш у рабстві... Земля не прийме, виплюне".

"Але, чому тепер бояться слова більше, ніж сотень шабель?.. Вогнища... вкривались попелом, таїли кожну іскру для тих великих спалахів, які ще будуть, які ще здіймуть полум'я, мов малинові стяги, і прозвістять новий Великий День... Ми всі - предтечі. Месії придуть слідами нашими... І не прийти вони не можуть. Ніщо не вічне у світі, неправда теж!.. Месія незабаром прийде і своїми муками спасе народ і волю..."

Україна і Росія - два протилежні світи. Це підкреслюють крайові автори навіть із допомогою цитат Герцена, який у 1825 році писав: "... Століття кріпацької залежності не могли стерти все незалежне й поетичне, що було в ньому /українському/ славному народі. У нього більше індивідуальної розвиненості, більше місцевого забарвлення, як у нас /себто, москалів, - ред. Бюл./; у нас злощасний мундир байдуже покриває все народне життя. Наш нарід не знає своєї історії, а в той же час кожне село в Україні має свою легенду. Російський нарід тільки й знає, що Пугачова та 1812 рік". "Як утвердити деспотизм кам'яного віку в душі українця, який уже в середні віки обирав свого кошового і сам міг стати кошовим, який породив філософію Сковороди - гімн людської особистості... з девізом "пізнай самого себе" на першій сторінці? Філософія, для якої Я - основа всього, навіть Царства Божого, і навіть сам Бог - не що інший, як повноцінне Я: хто пізнав себе, той знайшов бажаний скарб Божий. Джерело і здійснення його знайшов у собі: Істинна людина і Бог є одне й те ж..."

Легенда Києва - вічного міста, і гасло "Київ проти Москви" - знайшли своє підтвердження у поетичній творчості відродженого покоління в Україні:

Твій Київ - України Партедон,
Його Печерська Лавра - величава,
Поміж світил - тисячолітніх грон,
Тут піднялась твоя свята держава.
Тут предки твої мчали у віки,
Крізь Золоті Ворота, в славу куті,
Прапрадіди твої і прабатьки,
Своїх дітей хрестили у Славуті...

А ось яка глибина в словах поезії одного із в'язнів-поетів:

Яблука відстигли на прощання,
Ворон сів на яблуневий пенъ,
Бо коли везли /із України/,
На очах порубані сади,
Мов пеньки тужили на колінах,
Як везли достиглі вже плоди...
... А снігів, снігів, аж зараз тьмяно,
Скільки тут бинтів на свіжі /рани/...

Або в іншого поета:

Прийшли чужинці, скривдили дерева,
Зробили шибеницю з дерев.
Вона стояла на базарній площі,
Ридма ридали сиві матері,
Вона стояла на базарній площі,
Наперехресті болю і вітрів,
А коли хлопців привезли і повісили, -
Не зашморгом, не смертю, не плачем, -
Вона їм пахла партизанським лісом,
Живицею, корою і дощем...

Інший поет з України пише:

Між густі зелені лози
Кулет мет востаннє грізно полоснув.
Впав мій батько у знемозі
Й землю поруділу к серцю пригорнув:
"На наругу, на поталу
Не віддам тебе, о краю, ворогам!"
Серце битись перестало,
А уста усе шептали: "Не віддам"...
І сьогодні ширі почування
І снагу свою, тепло останнє,
За народну щастя-долю в боротьбі
Завше, земле, я також віддам тобі!

Такі ідеї в Україні проповідують і захищають т. зв. однодумці - нова соціологічна поява в українській дійсності. Це культурні творці, що ведуть ідеологічний бій, протиставивши український світ світові російському. В певному змислі їхнім виявом - крім мистецької, поетичної, літературної, історіософічної і гуманістичної творчості - є "Український вісник", "самвидавівський" орган, який подає факти про насильство над творчою думкою та про змагання до самовияву вільної думки і свободи сумління.

Явище т. зв. "однодумців" - це люди, які не пов'язані технічно-організаційно і не творять однієї організації. Вони діють із власно-підметного почину, але однаково реагують, будучи людьми однієї ідеї і однієї настанови. Одним із центральних завдань вишколу наших кадрів є саме вивчення і аналізування їхньої творчості, з якої ми подали тільки деякі фрагменти, і конфронтувати її із нашою ідейно-політичною настановою і дією.

Але все і всюди мусимо пам'ятати, що рушійною силою у боротьбі за українську суверенну державність завжди була і лишиться революційна ОУН, без дії якої не було б радикального підґрунтя під інші явища ідейної, культурної і взагалі духової боротьби в Україні.

Б. Підмогильний

=====

С. Борисенко

ДО ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

/Дійсність, завдання, напрямні/

Друкуємо аналіз С. Борисенка, яка охоплює широкий, а тому й найтяжчий комплекс проблем молоді українського походження. Автор аналізу, як молодий націоналіст, що повністю світоглядово й політично завершений, сам живе і працює серед тієї молоді. Його аналіз і висновки мають за мету повернути молодь українського походження до українства і активізувати її в українському житті. Приклади і засоби подає на основі української молоді в одній країні – Канаді. Пропоновані ним заходи й методи перш за все стосуються до тієї частини української молоді, яка ще не є національно свідомою і її тільки загально зараховуємо до невикористаного українського потенціалу.

Молоді українські націоналісти, і взагалі національно-свідомо українська молодь, вже мають визначені свої конкретні обов'язки, до здійснювання яких відповідно підготовляються.

Будемо раді почути думки інших молодих друзів з інших країн поселення нашої молоді та взагалі молоді української націоналістичної інтелігенції. Аналізи С. Борисенка не узагальнюємо, проте практичні заходи, що він їх пропонує, незалежно від такої чи іншої діагнози й дефініції, мають особливу вагу як з погляду змінювання і зростання духово-ідейного потенціалу нашої молоді на чужині, так і з погляду використання цього потенціалу для підтримки визвольної боротьби на Рідних землях.

Редакція "Бюлетеня"

I

Сьогодні, 25 років по війні, українська громада в діаспорі стоїть перед проблемою відносної відсутності повознісних генерацій української молоді на службі українській справі. В одних країнах нашого поселення це бачимо більшою мірою, в інших – меншою.

Згадана проблема виникла, мабуть, головню через занедбанню планування на довшу мету, як і через вживання подекуди невідповідних метод /тактики/ супроти молоді в обставинах діаспори.

Отже, перед нами проблема – як активізувати позитивні одиниці чи потенційно позитивні групи молодих людей і як перетворити наші молодіжні організації /зокрема СУМ/ у джерело постачання людей до активної української праці.

Щоб опрацювати програму активізування молоді, треба перш за все розглянути дійсний її стан, її проблеми, її сучасне наставлення, спосіб думання, бажання, впливи тощо. Іншими словами, треба починати від основ: бачити молодь такою, якою вона є насправді, а не такою, якою вона мала б бути. Це останнє фактично наша мета, а не дійсний загальний стан.

Обсервуючи дійсну ситуацію, треба брати до уваги наступні факти:

Живемо поза Україною вже впродовж трьох генерацій /щонайменше/, а від закінчення другої світової війни - впродовж однієї генерації.

Живемо серед неукраїнського оточення, неукраїнських обставин виховання, шкільництва, праці, товариських взаємин, культурних, політичних та релігійних впливів і т. д.

Всі українці нижче 30 років життя /найменше/, які тепер живуть поза Україною, належать до згаданої категорії і живуть у вказаних обставинах.

Всі українці нижче 25 років життя народилися поза Україною.

Все це, очевидно, не могло не мати впливу на молодші генерації українців:

I/ Почуття "емігрантськості" серед них майже не існує. Вони себе вважають за повноправних громадян країн, де живуть чи де народилися. Є певне /нормальне/ відношення - зв'язок між ними і даною країною. /Цей процес чи стан можна завважити також і серед великої частини старшого покоління, яке виємігрувало з України по другій світовій війні: мовляв, "на однім місці і камінь мохом поростає"/.

II/ Очевидне /також нормальне/ зацікавлення різними аспектами життя даної країни поселення, що відвертає увагу молоді від суто українського організованого життя в теперішніх формах нашого "гетта" /тут мова про "емігрантський" характер наших організацій/.

III/ Тому, що на американському континенті не існує /загальне/ європейське поняття "національність" верзус "громадянська приналежність", ці два поняття тут означають те саме. Нерозуміння цього /в Пласті особливо/ довело до дилеми "двох батьківщин", яка в дійсності не існувала б серед молоді, якщо б цю справу насвітлювати більш зрозуміло, взявши до уваги обставини. Хай буде /з тактичних мотивів/ "національна приналежність" і "національне походження" (nationality & heritage).

IV/ В обставинах діаспори витворюється різноманітний тип українця /"українець-канадець", "українець-аргентінець" і т. д./ в тому сенсі, що для нього, крім всеукраїнськості, також існують і локальні лояльності /чи забарвлення/: наприклад, між "українцем-канадцем" і "українцем-аргентінцем" існують різниці.

Тому, що ці локальні "забарвлення" /чи лояльності/ фізично майже неможливо поборювати, їх попросту треба скеровувати в бажаний напрям. Бо поставивши любовий опір нормальним життєвим процесам, можемо відштовхнути від українськості покоління, які народжуються і будуть народжуватися поза Україною.

Треба бути свідомим того, що в обставинах діаспори українська молодь може вибирати: або затримати свою підставову українськість, або відступити від неї. Тому необхідно витворити таку атмосферу, щоб молодь відчула, що їхня українськість буде для них корисною /в духовому й матеріальному розумінні/, а не перепорою, і також користою для країн, у яких вони живуть і частиною яких себе почувають.

V/ Українська молодь у діаспорі не сприймає України та української проблематики таким самим способом як її попередники, що були з Україною та її проблемами в безпосередньому контакті, жили Україною і, відносно, ще живуть /хоч Україна, яку вони знають і відчують - передвоєнна або з воєнних років/. Натомість українська молодь у діаспорі має з Україною тільки посередній зв'язок

/рідні школи, дім, молодіжні організації/, який набагато менше ефективний із різних причин. Треба підкреслити, що тут не заперчуємо відношення української молоді до України /переважно позитивного/, а радше беремо до уваги форми вияву цього відношення.

Фактом є і те, що українська молодь, яка живе поза Україною, і стає учасником /хоче чи не хоче/ життя країни свого поселення, також бере до уваги /чи змушена обставинами брати/ справи її оточення і переймається ними часом навіть більше ніж справами України. Наприклад, якщо частина української молоді на північно-американському континенті подекуди більше переживає /чи переживала/ абсурдальний стан війни у В'єтнамі ніж певні події в Україні в минулому чи в теперішньому, то це тому, що ця війна стосується до неї фізично безпосередньо. Молодь цілком просто відчуває, що в сьогоденній ситуації вона іде і гине там сотнями задармо, і кожний із нас в Канаді має вже по кількох товаришів чи знайомих серед убитих чи поранених, в додатку не "за" Україну /і навіть не "за" Америку/, ані не за вищі ідеали свободи для В'єтнаму.

Цей приклад доказує, що українська молодь у діаспорі сприймає /бо мусить/ певні справи скоріше ніж інші, хоч ці інші /справи/ можуть бути важливішими для нас, як українців. Але це не означає, що українська молодь не може сприймати і української проблематики нарівні з іншими її турботами.

Справа тут не у вилученні із світу української молоді в діаспорі всього іншого, крім українства, а радше в залученні українства чи української проблематики в цей світ, себто - обидві течії мусять іти впарі, а не виключати одна одну.

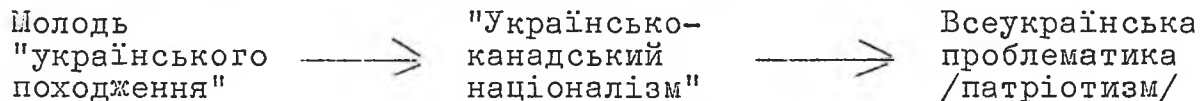
VI/ Процес привернення до українськості в обставинах діаспори не має автоматичного, підсвідомого чи чуттєвого характеру /як це є в нормальних обставинах серед маси українського народу на матеріку/, він радше є проблемою пізнання і виховання. Молода українська людина в діаспорі мусить пізнати українськість, українство та зв'язані з цим проблеми, і аж тоді може відчувати і реагувати емоційно чи інтелектуально. Тому, наприклад, фальшиво припускати, що якась промова чи стаття, або педагогічний підхід, надхненні патріотичним патосом /хоч і щирим/, зворушать молодого українця тут народженого чи вирощеного, покищо "українського походження" /більшість такою є/, і привернуть його до українськості і українства. В першу чергу, ця молода людина мусить усвідомити собі своє українство /або її треба усвідомити/ та сприйняти свою українськість.

Щоб прояви патріотизму мали на юнацтво чи молоду людину вплив, ці молоді українці, які працюють із ними, мусять самі бути патріотично наставлені. Тільки патріот може сприйняти поняття і вияв патріотизму, а не звичайний людський сирівець "українського походження". Як основа, патріотизм промовляє до серця, а виховування і пізнання - до розуму. Отже тому, що маємо в наших обставинах діло з вихованням молоді, треба брати до уваги методи виховання, а методи повинні бути такі, які молодь найлегше сприймає. В наших обставинах українським патріотом не можна стати за один день, український патріотизм буде наслідком виховання і пізнання.

VII/ Тісно пов'язаний із вказаним вгорі, як приклад, є політичний "тренд" до "українсько-канадського" націоналізму, авангардом якого став СУСК і його членство /3.000/. Подібні процеси відбуваються також в інших країнах нашого поселення. Хоч цей рід націоналізму в зародку був спрямований на відживлення і скріплення українства в Канаді /в нашому випадку/, він став також автоматичним посередником між українською молоддю в Канаді та всеукраїнською проблематикою /останні конференції ЦЕСУС, СУСК,

демонстрації, акції в обороні Караванського, Світличного, Мороза, Крути, акції за українську мову по університетах тощо, є тільки деякими прикладами/. Цей процес відродження-пізнання треба докладно проаналізувати, а найважливіше – зробити певні висновки і дати напрямні для дальшої праці над нашою молоддю, бо цей процес започаткувала наша студентська молодь самочинно, такими способами, які вона розуміє і сприймає в даних обставинах.

Отже, схематично цей процес в Канаді виглядає так:

VIII/ Для ясності й повноти треба ще зазначити наступне: паралельно до пізнання /і виховання/ важливим елементом є розбудження приспаних національних емоцій, національних імпондераблій, що є невлесими й не раз розбуджуються із стихійною силою саме в акції. Хоч пізнання стане стимулом національних емоцій, а ще більше виховання, але про національну приналежність чи національне самоусвідомлення вирішує не примарне пізнання, а самопочуття – оте незбагненне явище, що дало ірландцям /які забули рідну мову під англійським поневоленням/ силу вдержатися як нація через самопочуття, скріплюване також релігією і національним героїзмом. Крім шляху пізнання і виховання, необхідно дати велику візію, українську візію, яка стає універсальною візією і теж спричиняється до розбурхання приспаного імпондерабільного національного самопочуття. Ген. Петрів, ген. Скоропадський, ген. Юнаків, ген. Капустянський, ген. Манергайм та інші – царські гвардійські генерали й полковники, що вернулися до свого національного кореня, коли великі події, великі зриви і дії національного змісту розбурхали в них національне самопочуття. Крім національного пізнання і необхідного виховання, національне самопочуття пробуджує і велика візія благородного, героїчного, нового, справедливого світу, організованого на базі національного принципу та національних духових вартостей, що їх захищає Київ у протиставленні до Москви. Стоїть питання, якщо за ідеї Москви йдуть тисячі збаламучених у вільному світі молодих людей, які вважають за свою духову столицю Москву і стають її патріотами, то чому в аспекті ідей і великої візії Києва не можуть стати його патріотами ті, батьки яких походять з України, себто – народжені на чужині їхні сини і дочки, внуки і правнуки. Приклад дітей Ізраїля – повчаючий, як приклад месіянства-післанництва нації.

Відродження національного самопочуття часто приходиться нагло, якщо зрушити невідому струну душі, бо нація – це передусім незбагненне явище, іраціональне. Цей стимул привів до організації СУН, УПА, а з їхньої боротьби виникли шестидесятники і сімдесятники – нова генерація відродженої України. Дефініція нації Дзюби в промові з приводу річниці Симоненка, має в собі також універсальні елементи, шляхетні, величні, героїчні, зокрема у змаганні та стражданнях нашої батьківщини, яка стає на захист добрих сил і є порятунком для всього світу. Це мусить притягнути молоде українське покоління на чужині, навіть те, що національно ще неусвідомлене. "Перший етап" – як висловився один 18-літній український студент у дискусії в американському університеті – моя "батьківщина" /"фатерлянд"/ – Україна, а моя "матерлянд" – Америка, бо обидві вони обстоють ті самі ідеали гідності, волі, справедливості як людини, так і нації, віри в Бога /цей народжений у США студент – консерватист, прихильник Егню/; "матерлянд" мусить стати на захист "фатерлянд" – і навпаки! Цей "перший етап" перейде в другий етап єдності – "фатерлянд" і "матерлянд", себто утожнення обидвох елементів у понятті України, коли скріпиться

пізнання і виховання, а зокрема, коли стихійне імподерабільне українське національне самопочуття опанує духовість молодой людини.

До комплексу пізнання належить і висновок: почуття гордості за своїх батьків чи прадідів: напр., Шевченко – геній, герой, пророк нації. Крім, може, кількох постатей світової історії /Мойсей, Конфуцій, Сократ/ немає йому рівних, бо й генії не завжди бувають героями. Тому статті та звернення наших визначних ідеологів і діячів до молоді треба залучувати до програми ідеологічно-політичного виховання молодих українських поколінь.

ІХ/ Під "українсько-канадським націоналізмом" можна розуміти змагання за самовиявлення українства, що народжується, змагання за його права в канадській державі, аналогічно до змагання французів у Квебеку. Тут, імовірно, зроджується потенціальний конфлікт між всезростаючими вимогами українства і канадською політикою, яка інколи може йти врозріз із вимогою воюючих в Україні молодих борців, що стають прикладом для національно розбуджених чи щойно пробуджуваних українських юнаків... Формула "українсько-канадського націоналізму" – це теж змагання за однакові права стихійно розбуджуваного українства молодих генерацій у канадській державі, за самовиявлення їх у багатогранному українському відношенні, зокрема на захист української молоді /їх ровесників/, яка воює в Україні за інтегральні, неподільні права людини і нації, що є одною з головних прикмет вільних країн Заходу...

Х/ Отже, патріотизм буде як наслідок не лише пізнання і виховання, а й розбудження почуття, що сплітається із пізнанням і вихованням, а без почуття тривалого патріотизму немає. Тому вся увага і усі заходи мають бути скеровані на розбудження цього стихійного, імподерабільного самопочуття. "Я українець, хоч і не /конче/ знаю, чому"...

ХІ/ Особливо важливе питання про передання всіх надбань української еміграції – молодшому, нееміграційному поколінню. Тут треба розпрацювати план свідомого виховання не тільки самих українських патріотів, а й провідників. Хоч провідники вилонюються самі, проте можна і треба творити середовище й умови, які приспівували б і полегшували б їх вирощування.

ХІІ/ Необхідно брати до уваги й особливості поодиноких країн поселення українців, – і подбати про піднесення почуття солідарності між українцями з різних країн. Свідомі націоналістичні кадри молоді повинні відіграти основну роль у програмі повернення Україні молоді, народженої поза Україною, яка шукає сама себе. Пізнання себе самого, минулого й сучасного свого народу – незвичайно важливий чинник, як ми вже згадали, однак він мусить /підкреслюємо ще раз/ – бути скріплений також чуттєвими елементами. Щойно тоді зродиться незламна віра: "Нема сили, що могла б зробити з мене щось інше, як українця. Якщо так, то треба і відповідно діяти".

Отже, з поданих вище думок можна накреслити наступні напрямні для практичної праці:

1. Підтримувати і включатися в цю течію "українсько-канадського" націоналізму /це саме стосується і до інших країн, де така ситуація існує/, щоб підсилити зацікавлення всеукраїнською справою. Тоді українська справа мусить бути також репрезентована в контексті канадському /чи даної іншої країни/, як також і в світовому.

2. Вирізнявати в нашій пресі позитивні досягнення чи дії української молоді та змагати до взаємної співпраці в ділянці вихо-

вання і активізації молодих поколінь.

3. Включити в систему виховання членів молодіжних організацій сучасну Україну: захальну літературу, опір молоді, визвольні процеси тощо, і вказувати на реакцію неукраїнської преси, видань, радіо та інших засобів інформації на події в Україні. Таким способом будемо зміцнювати почуття єдності між українськими молодими поколіннями тут і в Україні.

4. Включити в програми вишкোলів /рідні школи, курси, СУМ, табори, семінари і т. д./ предмети, які показували б досягнення українських людей у діаспорі. Таким чином будемо неутралізувати можливість почуття меншевартості й допомагати молодій українській людині знайти /чи віднайти/ собі місце серед української громадськості і даного "ширшого" суспільства. Треба також вказувати молоді на те, що про Україну і українців говорять чужинці, а не тільки ми самі про себе.

Програма і методи виховання – незвичайно важливі, бо багато хиб серед нашої молоді є вислідом непоінформованості батьків, учителів, виховників і самої молоді /у висліді цього/, як також частоті неефективності педагогічних /чи вишкільних/ метод.

5. Використовування туристичних можливостей для конфронтації молоді з дійсністю в Україні. Факт, що в Україні панує окупаційний московський режим, існують наочна русифікація і терор, пріспішить їх політичне усвідомлення і їхню активізацію тут. /Цей процес можна завважити серед тих студентів і молоді, які це вже пережили/.

Крім цього, треба вміло використовувати можливості для підсилення духового /і фізичного/ зв'язку з материком, бо виключно газетний чи словний матеріал /"свшан-зілля"/ не замінить України для молоді, тут народженої. Молодь мусить відчувати, що Україна не є тільки /цитую/: "казкова /!/ країна твоїх батьків", а дійсність на землі: є український народ, є територія, є культура, є міста і т. д.

Мусимо перенести дійсність теперішньої воюючої України в наші організації, визвольні змагання /наприклад/ – це вже історія для повоєнного покоління... Дзюба, Чорновіл, Мороз, Караванський – актуальність, яка промовляє до молоді в діаспорі, бо говорить, діє і відчуває /терпить/ те саме покоління українців, себто їхні ровесники, друзі по віку, по заінтересуваннях, по професії, а найважливіше – по національності.

6. Треба зорганізувати щось в роді "Research Institute of Ukrainian-Canadian Affairs" або "Canadian Research Institute of All-Ukrainian Affairs". Це зацікавило б нашу молоду інтелігенцію і студентство та могло б дати форум для т. зв. "українсько-канадського" націоналізму тощо.

7. Існує потреба видавати англomовну газетку про українську проблематику для масового і безкоштовного розповсюдження в університетах.

8. Необхідно поставити під тиск неукраїнські "media" /пресу, видання, радіо, телевізію/ в справі української проблематики, головнo тоді, коли вона неправдиво чи шкідливо насвітлювана. Це завдання могли б виконувати наші студентські гуртки, молоді інтелектуалісти, СУМ /як аспект виховного підходу/, зорганізований "Інститут" і т. д.

9. Видавання і розповсюдження праць, есеїв, тощо на українські теми, писані студентами, чим міг би займатися такий "Інститут" або група зацікавлених людей.

10. Для популяризації української справи необхідно створити канадську організацію /контрольовану нами або нашими прихильниками/, яка апелювала б до широкої публіки. Ми, як громадяни Канади /в нашому випадку/, маємо право виступити в імені Канади на користь української справи, тим більше, що захищаємо ідеї, корисні й для Канади.

11. Допомогати нашим надійним студентам стипендіями /кредитівки, книгарні/ і давати працю під час вакацій. Організоване українство мусить шукати конкретних пов'язань із молодим поколінням.

В діаспорі молодь не "притягнемо" ані не "запряжемо" до роботи. Вона мусить сама прийти. А щоб вона прийшла, мусимо витворювати відповідну атмосферу для цього і - базу.

Всі подані тут міркування є вислідом спостереження і досвіду. Вони побудовані на тому, що є дійсністю на відтинку української молоді в діаспорі. А ця дійсність, очевидно, не все мусить сходитися з особистими бажаннями.

Проблема молоді вимагає багато дискусії /з молодими/, аналізу, розуміння ситуації і оточення, доповнювання, змін, експериментації, нових доріг, підходів, метод і т. д.

Не можна забувати, що методи вирощування патріотичної молоді такі ж важливі, як і мета, а спеціально в обставинах діаспори.

II

Щоб заактивізувати українську молодь у бажаному нам напрямі, треба насамперед створити в наших організаціях можливості для її діяльності, зокрема на зовнішньому відтинку. Необхідно використовувати різноманітні зацікавлення молоді та йти їй у цьому назустріч.

Одним із засобів для активізації могло б бути організування окремих Груп чи Комітетів, із специфічним призначенням або полем діяння, а саме:

I. Організація і підготовка демонстрацій /та інших відкритих акцій/, які стають усе важливішим чинником у політичній діяльності.

II. Інформація та пропаганда:

- а/ антибольшевицькі вистави,
- б/ збирання й розповсюдження матеріалів і документів,
- в/ використання Всеканадської вистави /"Експібішен"/ для вищезгаданих цілей,
- г/ контакти з іншими антикомуністичними організаціями, обмін матеріалами і співпраця.

III. а/ Неукраїнські видання /газети, журнали, книжки тощо/ треба контролювати, що вони пишуть про Україну й українців і систематично реагувати з нашого боку листами, висилкою відповідних матеріалів, статтями, рецензіями тощо;

б/ для тієї мети можна оформити установу під назвою, напр., "Кенедієн Рісерч Інстітют /Коміті/ оф Юкренієн Афейрз". Також можна вживати вже існуючої фірми Інституту "Студіум";

в/ видавати бюлетень, який інформував би про матеріали, що появляються про нас, з відповідним коментарем;

- г/ інформації, зібрані такою групою, моли б бути використувані в "Юкренієн Ревю", "АБН Кореспонденц" або в іншій нашій пресі;
- г/ збирати між студентами якісні праці чи есеї на українські теми або на теми, які нас цікавлять; їх можна б також публікувати. Того роду Комітет /чи Інститут або Група/ міг би притягнути ширші кола наших студентів, градуантів чи молодих професіоналістів, бо викликав би серед них зацікавлення;
- д/ студентів, які зацікавлені точними науками, можна заінтересувати дослідом вкладу української науки в технологічні досягнення людства в цій ділянці.

IV. Група зацікавлена -

- а/ внутрішньою політикою Канади: багатокультурність, конституція, шкільництво тощо, де є великі можливості для з'ясування української справи та українських потреб /в Канаді і взагалі/;
 - б/ закордонною політикою Канади /пов'язане з точ. I, II, III/: слідування за політикою канадського уряду в тих справах, які стосуються до нас посередньо чи безпосередньо, та відповідна реакція на ці потягнення: листи, "бріфс", демонстрації, особисті розмови із відповідальними людьми тощо.
- V. /У пов'язанні з точ. IV/: Група, яка шукала б за корисними зв'язками з людьми з преси, радіо, телевізії, як також із людьми з уряду та з канадських організацій. /Це можливе і корисне, як виявилось під час організації антиленінської виставки в ратуші Торонта/.

VI. /У пов'язанні з точ. V/:

- а/ Комітет для справ культури. Маємо, наприклад, у Торонті 4 сумнівські мистецькі групи високої якості, але про них всеканадська публіка знає відносно мало. Певне те, що якби існував якийсь Комітет, що серйозно досліджував би можливості тих груп виступати на всеканадському мистецькому ринку /радіо, TiVi, канадський балет/, ми мали б певний успіх, а разом із тим зменшували б наші фінансові труднощі. Прикладом може бути група українця "Романова" /псевдонім/, яка не дорівнює "Прометееві", але має велику популярність у Канаді завдяки вмілому організуванню "паблік релейшенс"; вони, між іншим, спопуляризували українські колядки в Канаді /і в США/. Таку групу для "паблік релейшенс" можна організувати з членів хорів, оркестри і т. п.
 - б/ Група, яка цікавилася б проявами української культури в Канаді /маємо ж "українсько-канадську" літературу, мистецтво, архітектуру, малярство тощо/ та поширювала б їх на всеканадський ринок: виставки, школи, університети, мистецькі клуби і т. д.
- VII. Фінансова група. Існують фінансові можливості, яких наші організації не мали нагоди або не були спроможні використати для збільшення матеріальних засобів, потрібних для ефективнішої діяльності. Є фонди при федеральному чи провінційних урядах, які треба здобувати і використовувати. Також треба шукати за кращими способами оподаткування наших підприємств та професіоналістів. /Виявляється, що як поставити перед жертводавцем конкретну мету-проект, на що

Його даток буде використаний, то він дасть з більшою охотою і більшу пожертву/. Пересічна людина хоче знати, на що вона дає пожертву і це треба брати до уваги.

Український студент-градуант - має обов'язок стати членом студентського клубу, організації градуантів чи своєї професійної організації. Ставши членом /активним/, він мусить підготуватися на керівний пост. /Це саме стосується і до неукраїнських студентських, професійних чи політичних організацій/. Якщо на місці студій немає взагалі студентської організації, то обов'язком студента, члена ОУН, таку організацію створити, бож всюди є українці.

Студенти, молоді професіоналісти, науковці тощо, які вже є членами ОУН, мусять взяти у свої руки ініціативу в згаданих сферах життя і діяльності /чи в інших, чого вимагають наші потреби/ по лінії своїх зацікавлень. Наприклад:

- адвокат: в справах засуджених українців /точ. II, III, IV, V/;
- науковець: в справах української науки і науковців /напр., Доценко/; виготовлення праці про наших науковців, їхні винаходи тощо, бо це переважно йде на рахунок чужих /москалів, американців та інших/. Така праця, професійно оформлена, принесла б багато користи /точка III, д/;
- підприємець: Фінансова підтримка /точка VII/.

Членів Організації, які самі не виявляють ініціативи до праці, треба приділити до котроїсь із вище згаданих груп за згодою члена, давши йому конкретне призначення, яке він повинен здійснювати мірою своїх спроможностей. Але цілковитої неактивності не можна толерувати, не зважаючи на "виправдання".

Кожний молодий член Організації мусить у своєму оточенні цілий час слідкувати за надійним людським матеріалом /а він існує/. Такого надійного кандидата член ОУН повинен втягнути в своє "товариство" і в свою діяльність /академічну, суспільну, професійну/, працювати над ним - "перевиховувати" й усвідомляти. Практика показує, що це дуже ефективна /якщо не єдина/ метода в наших обставинах діаспори. Кожний молодий член ОУН, що є в активному контакті з потенціальним членом, повинен відчувати, яких метод чи психологічних засобів треба вживати, щоб з'єднати собі людину, над якою він працює. Успішними виявляються такі засоби:

- а/ товариський зв'язок і постійний контакт з даною особою;
- б/ залучення такого надійного свого товариша в засяг своєю активності, а в тому й політичної, де він мав би нагоду ознайомлюватися, хоч би й принагідно, з проблематикою за посередництвом власної участі у якійсь конкретній праці, з'ясованій вище. Після деякого часу такого "непрямого" вишколу, прийде певний перелік у наставленні цієї молодшої людини, бо вона сама почне цікавитись і відчувати українську справу, а головне, - побачить, що цією справою займаються його товариші-ровесники: його друг тут /див. т. I/, та його ровесники в Україні. Коли ця молода людина дійде до такого пункту самоосвідомлювання, то дорога до неї відкрита. Не тільки це, а й практика показує, що такий потенціальний член сам виявляє охоту стати членом Організації. Річ у тому, що українську молодь у діаспорі можна поставити на службу нації, якщо застосувати відповідні методи виховання, а вони /методи/ мусять бути такими, щоб їх сприймав цей потенційний член, як і молодь взагалі. Необхідно зрозуміти, що українство відроджується в нових людях, у новій формульці, але суть, мета, дух, призначення - залишаються незмінними.

Тепер українська нація переживає чергову стадію свого відродження, головну у висліді грандіозної боротьби УПА-ОУН, на тлі якої виросло покоління шестидесятників і сімдесятників - Симоненко, Мороз, Дзюба та тисячі інших. Таке саме відродження відбувається і в діаспорі, у його питомених формах, прямуючи до здійснення тієї незмінної ідеї української нації.

Арманд

ПРО ПОТРЕБУ ІДЕОЛОГІЧНО-ПОЛІТИЧНОГО ВИШКОЛУ

Навіть побіжне ознайомлення із станом наших кадрів виявляє по-важні хиби в ділянках націоналістичного виховання й ідеологічно-політичного вишколу. Деякі нові члени про такі справи й нічого "не чули", а давніші, - ті, хто проходив такі вишколи в сітці чи на курсах, або призабули, або тут, у змінених обставинах, вважають ідеологічний вишкіл за неістотний у нашій дії. Тим часом із тих занедбань теоретичного характеру в конкретній праці виникає цілий ряд практичних хиб. Ті хиби - по суті похідне явище, наслідок ідеологічно-політичного невироблення - впливають негативно, дезорієнтують свідомішу частину нашої громадськості, а вслід за тим, як прямий результат, приходить занепад її активності і жертвовності. Тому як-найшвидше мусимо всюди ліквідувати прояви таких занедбань, себто - мусимо поставити на належну висоту справу ідеологічно-політичного вишколу. Дуже чітко говориться про це в 5-му числі "Бюлетеня" Проводу:

"Від ідеологічного вишколу кадрів, себто від їх оформленого й викристалізованого світогляду, залежить і правильне розв'язування різних "місцевих" справ, що є кільцем у загальному ланцюгу нашої визвольної дії" /стор. 33/.

Без наміру будь-якого осуджування, подамо далі кілька яскравих прикладів, які унаочнюють наші хиби і їх причини у практичній роботі. Для пригадки насамперед подамо деякі з елементарних - багато разів визубрюваних, але деким забутих - наших ідеологічно-політичних та програмових принципів /і як вони бувають викривлювані/.

Те, що наш бій з Москвою не тільки політичний і соціально-економічний, а перш за все світоглядний та ідеологічний - кожному ясно. Але, чи всі докладно й напевно знають, що таке отой світогляд взагалі, які найголовніші типи світоглядів сьогодні панівні, які їхні філософські основи? А специфікуючи: який світогляд ми визнаємо і чим він суттєво відрізняється від світогляду наших ворогів і противників?

Або питання ідеології. Що таке ідеологія? Яке її відношення до світогляду і політики? Яка і на чому ґрунтується наша ідеологія? В чому, напр., фальшивість двійкарської тези про непотрібність ідеології? Це все абетка нашого ідеологічного вишколу, а проте не кожний відповість на поставленні питання без відповідної підготовки чи відсвіження пройденого колись вишколу.

Щоб наші твердження не звучали занадто схоластично й "високопарно", спустимось нижче, до практичних, до більш "повсякденних" питань нашої програми і боротьби: Кажемо, напр., що ми "За Українську Самостійну Соборну Державу". А чи кожному ясно, чи кожний твердо знає, що таке ота держава, які її істотні компоненти-складники і без чого вона перестане бути державою. Один український "професор" двійкарського роду на викладах в одному університеті навчав, що держава це: нарід-населення, територія, і уряд.

Таким способом "невинно" й "непомітно" підтасовував класичне вчення про державу під свою двійкарську ідеологію. Як саме, в чому річ? А в тому, що за формулою державного права держава - це нарід-населення, на визначеній території із суверенною владою.

Отже, суттєва різниця у третьому складнику - у суверенній владі. /Триподіл влади: законодавча, виконавча-уряд і судівська/. Панові професорові до народу і території вистачає просто уряд /бо, бачите, двійкарі визнають УРСР "нашою державою", яка має, нібито, свій

уряд/, а тим часом така формула ніяк не відповідає вимогам суверенності влади над населенням на даній території /уряди є і в колоніях, і домініях!/, що відразу дискваліфікує її /УРСР/ як державу і зводить до статусу колонії. Тому наше означення суверенна-самостійна держава особливо істотне і важливе, бо воно недвозначно вказує, що в нашій державі влада над нашим народом має бути суверенна, себто - від нікого, крім нашого народу, незалежна. А двійкарям вистачає така, як є, і тільки з деякими поправками існуючого режиму. /Це лише дрібний приклад з ідеологізацією підставових, принципових питань нашої визвольної політики/. Суверенна Українська держава, отже, означає, що дійсним, повним господарем і володарем в українській державі буде наш народ.

Наша формула звучить: не лише суверенна-самостійна, а й соборна держава. Окреслення соборна не важко зрозуміти і пояснити, воно говорить про нашу максималістичну вимогу: не задовольняємося державою, що не охоплюватиме усіх наших земель.

Українська держава має бути самостійна, а це означає - незалежна від інших держав чи будь-яких чужих неукраїнських сил. Господарем і володарем української держави має бути лише український народ. Він має рішати про всі справи суспільно-державного життя України.

Яке значення має те, що, напр., сьогодні Україна є майже соборна, коли паном України є Москва? Соборність є, але самостійності /суверенності/ немає, а з тим нема й української держави. Наша мета - соборна і самостійна Українська держава. Знаючи і визнаючи це, наші еміграційні професори не писали б листів до "уряду" УРСР, бо ми - як колись Шевченко - не визнаємо окупантської влади в Україні і не апелюємо до неї. Ми її побороємо. І ніякої мови про будь-які порозуміння чи поступки бути не може. Ми за революцію, за докорінну зміну наявного стану, а не за антирежимний резистанс, за рабське випрошування пільг чи привілеїв від окупанта.

Ми принципово відкидаємо всі інші півдержавні форми, як автономію чи федерацію. Автономію дає чужа держава іншому народові, щоб послабити його прагнення здобути свою самостійну державу. У федерації - більша держава завжди підпорядковує собі меншу, що вкінці приводить до знищення меншої або молодшої держави. Тому ми категорично проти федерації з Росією чи Польщею. Пам'ятаючи це, знаємо наше кожночасне становище до наших рідних "апостолів федерації", званих федералістами, знаємо і ціну, місце та ролу в нашій історії таких постатей як М. Драгоманів, Винниченко і навіть сам Грушевський. Замість федерації і польської концепції "інтермаріум", пропонуємо добровільний альянс поневолених Москвою народів, включно з Польщею, але без верховодства будь-котрого з них, пропонуємо концепцію АБН.

Можна ще зустрітися з модною тепер широкопростірною концепцією під назвою "З'єдинених Стейтів Європи" на зразок США. Для нас "З'єдинені Стейти Європи" - це ще одна півдержавна форма і як така нам ніяк не приємлива! Україна в тій конструкції мала б бути одним стейтом і разом з усіма державами-стейтами Європи творити один державний організм. Такий погляд цілком нереальний. США справді складаються з поодиноких стейтів, які творять одну державу, але це ж держава одного, американського народу. Поділ США на стейти - лише адміністративний поділ однієї держави. Такий поділ має кожна європейська держава й це цілком зрозуміла річ. Якщо б Європа перетворилася на такі "З'єдинені Стейти", то це не були б американські стейти, а стейти різних народів і їхніх держав, які мають за собою сотки років окремішнього державного існування, чого немає у випадку США, бо там стейти ніколи не творили окремих самостійних держав. В Європі це був би хіба союз європейських держав, а не один суцільний державний організм. А в союзі, як звичайно, перевагу мали б

сильніші держави, що дбали б за добро своїх народів. Україна, як стейт /член цього європейського союзу/, не мавши довгий час самостійної, суверенної держави, була б, очевидно, використовувана й придушена сильнішими європейськими народами, була б від них залежна. Отже, знову залежність з усіма її наслідками.

"Український націоналізм відкидає великопростірні інтернаціональні концепції, які не визнають права всіх народів на їх незалежні національні держави" /Постанови IV ВЗ ОУН, стор. 107/.

Отже, відкидаємо всі форми будь-якої, хоч би й найменшої, залежності від інших держав чи народів, у тому й федеративні.

Україна може існувати, жити, рости й розвиватися лише як самостійна, суверенна держава, всяка інша форма - це її смерть.

Тому УССД - це наш принцип, від якого не відступаємо і не можемо від нього відступити. Будемо його реалізувати тому, що мусимо реалізувати.

Якщо йде про шляхи-методи досягнення нашої мети, то ми в принципі відкидаємо еволюцію - чим істотно відрізняємося, скажімо, від мельниківців, УНДСівців та їм подібних. Відкидаємо еволюцію, себто орієнтацію на ступневий розвиток відносин та "відмирання" старих форм у чужій державі такою мірою, що згодом поневолений нарід досягне свою самостійність.

В історії було багато великих держав, що поневолювали інші народи. Але, не маємо жодного прикладу, щоб хоч один із тих поневолених народів добився своєї самостійної держави еволюційним шляхом. Бо ні одна держава не хоче добровільно зректися тих користей, які дає їй поневолений нарід. Тут "еволюційні закони" не мають голосу. Рішає сила держави й ця сила не допускає до еволюції. Силу можна зламати лише силою, а не еволюцією.

Ми також відкидаємо інтервенцію, себто - не узалежнюємо будівництва Української Самостійної Соборної Держави від "визволення" чужими силами, які мали б дати нам Українську державу.

"Український націоналізм спирається на власні сили українського народу і не узалежнює своїх сподівань на визволення України від зовнішньої інтервенції чи еволюції окупаційної системи, яка існує в Україні" /Постанови IV ВЗ ОУН/.

Уточнюємо - ми не проти дипломатичної акції і її ролі у державному будівництві, високо оцінюємо її важливість і необхідність, але ми проти того, щоб давати перевагу чужим силам, отже - ми проти інтервенції. Історія не знає прикладу, щоб стороння сила збудувала котромусь народові державу. Навпаки, є лише приклади, що чужа сила завжди нищила й підпорядковувала собі інші держави. Бо справа своєї держави - справа кожного народу, інші народи нею не інтересуються, хоч загально можуть визнавати право кожного народу на власну самостійну державу. Але за це право треба боротися власними силами, як за власну справу, бо ніхто інший не буде складати жертв за чужі інтереси. Визволяти ніхто нікого не стане, якщо нарід сам себе не визволить. Цю незмінну правду завжди підтверджує щоденне життя. Візьмімо, як приклад, наш, український, нарід і його ще свіжу історію. В 1917-20 роках ніяка чужа сила не допомогла нам будувати української держави і Акти 22-го січня 1918-го і 1919 років - це чин самого українського народу. А минула світова війна, якої ми є живими свідками, хіба ж замалий доказ? А 1648 рік? Хіба ж силою, що визволила тоді Україну, не була українська стихія?!

Інтервенція нам ніколи не допомогла й не допоможе ніколи! Навпаки, на протязі своєї історії Україна падала жертвою сторон-

ньої інтервенції. Надії і розрахунок на інтервенцію - це крайній опортунізм, нездійсненні мрії слабких людей, що бояться боротьби, бояться жертв, яких вимагає від нас боротьба. Це втеча від дійсного життя і його твердих законів, брак віри у власні сили, в сили українського народу. Солодкавою пісенькою про інтервенцію, про пригожу кон'юнктуру, війну, яка нас "визволить" без нашої участі, демобілізують і послаблюють наші сили, вщеплюється нам бацилю меншевартости, безпідметности і безвольности. Нині за орієнтацію на чужі сили можна уважати теляче захоплення червоним Китаєм, як "єдиним нашим союзником", бо він, мовляв, веде проти-російську політику. Такі голоси можна почути не лише в противних нам середовищах, а деколи й між нами самими. Вони впливають з неусвідомлення природи комунізму, як принципової, діаметральної протилежности націоналізмові, із незнання імперіялістичної природи червоно-китайської політики, що є абсолютно несумісною з нашою, націоналістичною. Пропагування орієнтації на червоний Китай має такий самий характер, як колишня колаборація деяких українських опортуністичних середовищ і діячів із нацистською Німеччиною. Це - резигнація з концепції власних сил і орієнтація на новий, тим разом червоний нацизм.

Тому не інтервенція, а лише власна сила стає єдиною запорукою відновлення УССД, що одночасно спинить будь-яку чужу інтервенцію.

Є і такі українські середовища /окремі фракції УРДП, соціалісти, націонал-комуністи і т. п./, що визнають засаду т. зв. етапного визволення, себто вважають, що насамперед треба вибороти соціальну, а щойно потім національну волю і державу. Ми рішуче відкидаємо такий нонсенс, бо соціальне визволення без національного неможливе.

Ствердивши, що УССД - найвища й єдино можлива форма для вільного існування і всебічного розвитку нашої нації, ми прийшли до розгляду того феномену, що його називаємо нарід. Нарід - найвища спільнота, для якої необхідна ота зовнішня форма держави. Є різні теорії народу-нації. Згадаємо дві, найзагальніші й найширше знані. Це органічна й атомістична теорії.

Органічна вважає нарід однією природною спільнотою, яка творить цілість, цілком іншу від інших народів. Така теорія визнає нарід за один живий організм, подібний до організму, напр., людини, з різними його частинами й функціями.

Атомістична теорія розглядає нарід як механічну збірноту, що складається з окремих незалежних частин-людей, не пов'язаних між собою органічно в одну цілість. Згідно з тією теорією, окремих людей у народі єднають лише якісь спільні інтереси. Похідним з цього є твердження про спільність класових інтересів різних народів і про спільну боротьбу класу у міжнародних розмірах.

Ми визнаємо перший погляд на нарід, вважаємо, що нарід - найвища органічна спільнота, один живий організм одного народу. Тому відкидаємо марксівський поділ на класи, як і боротьбу класу у суспільстві, бо вони не мають жодного підтвердження у життєвій дійсності.

Є різні погляди на права, обов'язки і відношення людини до народу і держави, але зупинимось тільки над головнішими, щоб пригадати наймаркантніші системи людського організованого життя.

Часто чуємо термін тоталітаризм /від латинського "тотус" - увесь/, що означає систему, в якій усе життя, кожної людини зокрема і всіх людей разом повністю підпорядковане державі. Відомі три форми тоталітаризму: націонал-соціалізм /гітлеризм/, фашизм і комунізм /большевизм/.

Натомість соціалізм /від латинського слова "соціетас" - суспільство/ заступає принцип переваги суспільства над людиною, отже підпорядковує людину не державі, а суспільству. У соціалістів суспільство не відповідає поняттю "нарід". Нарід, на думку соціалістів, не є найвищою людською спільнотою. Вищим і найвищим ступенем людської спільноти є суспільство всього світу, всі люди разом, людство. Такому "світовому суспільству", як думають вони, має бути підпорядкована людина. Але знаємо, що людство не становить такої органічної /природної/ спільноти, як нарід, навпаки, світ ділиться на народи і кожний із них живе окремим, незалежним життям. Кожний нарід - окрема, замкнута в собі цілість. І лише в цій цілості можливе розв'язання всіх питань і проблем людини, в тому, звичайно, і забезпечення її прав. Немає абстрактної, інтернаціональної людини, є тільки національна людина, себто - людина, як член якогось народу. Соціалізм це теж /подібно, як і тоталітаризм/ засіб імперіалізму держави. Пропагуючи т. зв. "всесвітнє суспільство", одна держава роззброює духово й матеріально інші держави і народи, мовляв, людство - найвища спільнота і в ім'я цієї "спільноти" кожний нарід повинен резигнувати із своїх національних прав і інтересів. І в той же час та держава, що так ревно пропагує соціалізм, не тільки не резигнує з того, що їй корисне, а й забирає все те, з чого резигнували інші в ім'я "світового суспільства", мовляв - треба будувати соціалізм спершу в одній країні /СССР/. Роззброївши своїми "ідеями соціалізму" інші народи, обманом підкорює собі інші країни. Так соціалісти перетворюють людину на невідьмачика т. зв. соціалістичної держави.

Ми висуваємо український націоналізм, як українську життєву практику, як досвід багатьох сотень літ української нації, як здобуток багатьох-багатьох поколінь, на якому він /український націоналізм/ виріс і оформився в українську теорію. Наш нарід має від віків свої постійні, притаманні йому, поняття про права людини і свою розв'язку. Ця розв'язка - перевага родини над одиницею. Родину вважаємо за найменшу органічну /природну/ клітину народу. Через родину людина стає повноправним і повновартісним членом народу. Родина є підметом і предметом усіх прав і обов'язків в українському народі. Тому родину вважаємо за основу нації. Вийшовши з принципу переваги родини над одиницею, ми не зрікаємося переваги народу над одиницею і над родиною, лише підкреслюємо важливість родини й кажемо, що все добре, що робимо для родини, є добром цілого народу.

"Родина - основна клітина духово-органічної спільноти, нації, зберігач і творець українського роду, української культури і моралі" /Постанови IV ВЗ ОУН, стор. 115/.

Ми подали лиш декілька "сухих", сконденсованих, понять із нашої ідеології, що мають служити орієнтирами в праці і боротьбі. Вони мають пригадати нам, що:

"Для членства ОУН систематичне підвищення інтелектуального й ідейно-політичного рівня, фахова підготовка до спеціальних завдань у процесі боротьби та державного будівництва - завжди актуальні" /там же, стор. 212/.

"Бо сучасний період боротьби ОУН вимагає ясної дії та ефективного ідейно-політичного керівництва в кожній ситуації" /там же, стор. 213/.

Очевидно, кілька зауважень не вичерпують широчезного вахляра нашої ідеологічно-політичної проблематики, ані не з'ясовують повністю порушених тут тем. Вони тільки пригадують, що ОУН має свої незмінні ідеологічні й політичні принципи і їх необхідно не тільки вивчати, а й застосовувати в нашій житті та в нашій діяльності.

До нашого активу мусимо говорити відверто, щоб він був сторожким і чуйним, не давав себе підводити різним фальшивникам, тому – крім знання своєї і ворожої ідеології та програми – мусимо ознайомлюватися з ідеологіями і програмами інших українських середовищ, партій, груп і організацій, орієнтуватися у їхній тактиці і засобах боротьби, знати їхніх цільніших діячів і керманичів, тоді в нас не буде деяких випадкових курйозів. Адже трапляється, що ми самі даємо "трибуну" таким діячам, що своїми "прогресивними ідеями" розкладають українське суспільство і навіть дезорієнтують наші кадри. А кожному нашому членові ясно, що соціалісти були гробокопателями нашої державности в 1918–20-их роках, кожний знає і ролю мельниківців під час другої світової війни чи сучасне радянофільство т. зв. двійкарів. Анальфабетизм у будь-якій ділянці шкідливий, а в царині суспільно-громадського і політичного життя приводить не раз до трагічних результатів.

"Ми простягаємо дружню руку всім, хто розуміє необхідність спільної дії, але не за ціну відречення від основних концепцій та ідей ОУН, не за ціну тих великих ідеалів і принципів, що зробили Організацію непереможним авангардом у боротьбі за волю" /Постанови IV ВЗ ОУН, стор. 243/.

Прикладом недостатнього ідеологічно-політичного вироблення може послужити такий дрібний випадок. Озброєного академічним ступнем д-ра та функційною рангою професора, ми – без докладнішого ознайомлення із його ідейним багажем – запрошуємо з головною доповіддю на 20-літній ювілей однієї з наших організацій, а він, при численній нашій /і не нашій/ публіці, самовпевнено проголошує "кризу ОУВФ" і з патосом висуває свої постулати: "Нам треба нової ОУН, нам треба нових декалогів"... Фразу кинув, але ніхто не знав, якої ОУН і якого декалогу він потребує.

Не важко збагнути, який ефект має така "доповідь", як радіють наші противники і вороги. Наш член і одностудець привик до наклепів, атак і провокацій з боку наших ворогів і противників. Але ті атаки й інсинуації ще більше об'єднували його біля ОУН, біля нашої ідеї, вони інспірували, пробуджували його активність, стимулювали матеріальну, фінансову жертвовність. Інакше, коли ні з сього ні з того, хтось із власної ініціативи і "підприємливості", але на наше запрошення, почастиє нашого члена й прихильника такими мозковими випарами, як ота "славнозвісна" ювілейна доповідь пана професора.

Цей автентичний приклад із життя – не засуд, ні осуд, ні вирок революційного трибуналу, а лише окрема ілюстрація того, які наслідки дає брак ідеологічно-політичного вироблення деякої частини нашого активу. Це лише приклад, як не слід поступати, якщо не хочемо збаламутити й здеактивізувати наших кадрів. Адже знаємо, що невластиві потягнення й поступування дезорієнтують маси, – вони розгублюються, знеохочуються, а тоді занепадає їхня ідейність, працьовитість і жертвовність.

Підсумовуємо: В обличчі наших завдань необхідний систематичний вишкіл наших кадрів. Без нього не можуть обійтися жодні організаційні клітини, жоден член Організації, незалежно від його організаційної функції. Як багатогранними є наші завдання, так багатогранним, всебічним мусить бути і вишкіл нашого членства. Розв'язувати поточні проблеми, знаходити правильні відповіді на питання в кожній ситуації – може тільки відповідно підготовлений активіст. Ідеологічно-політичне озброєння кадрів і постійне доповнювання їх знання – це головна передумова успішного здійснювання наших завдань. Вчитись, означає удосконалюватись. Тому вчитись ніколи не соромно. Соромно й шкідливо робити помилки через брак знання чи через свою несвідомість.

Наші критерії: не соціальне походження, не кількість і якість дипломів чи маєтків, не родинні чи дружні споріднення визначають вартість нашого члена, а характерність, жертвність, конкретна повсякденна праця, дія на користь визвольної справи. І то не лише колишня, а й нинішня, теперішня. Самі колишні заслуги ще нікого не кваліфікують на незмінно повновартісного члена Організації, бо таким він може бути тільки завдяки постійній конструктивній праці, згідно із завданням і обов'язками українського націоналіста.

Окреме питання – це націоналістичне виховання наших кадрів, формування в них характеру українського націоналіста. З того погляду ОУН ставить до кожного члена найвищі вимоги. В ОУН не може бути місця для гіпокритів /лицемірів/, людей безхарактерних, людців із подвійною мораллю, для кар'єристів, інтриганів, демагогів і ошуканців.

"Провідні кадри революції – це свідомі всебічних цілей революції політичні організатори боротьби мас у всіх царинах життя. Організація, що ставить собі за мету провести революцію, не сміє бути конгломератом різних елементів, але духово, ідеологічно й політично монолітна" /Постанови IV ВЗ, стор. 129/.

Організація – не дискусійний клуб, не компанія "легкої смерти" чи взаємної адорації, не товариство "не бий лежачого", не корчма, де приходять, хто хоче і вибирає, що йому до смаку.

Наш світогляд – це наша святиня, наш храм.

Наша ідеологія – це освячений кров'ю найкращих вівтар, кивот нашої віри. І коли хтось прийшов до нашого храму з наміром зневажати кивот нашої віри, з наміром плюнути на наш вівтар – з ним не дискутуємо, а викидаємо, як хулігана. Двійкарі, наприклад, визнають наш храм за свій, бо зараховують себе до "націоналістів". Але вони категорично відкидають потребу ідеології. Їм вистачає програма, яку можна змінити як спідню білизну. А коли забрати із храму кивот віри, забрати вівтар, то й саму будівлю можна обернути в що завгодно.

Програму і тактику Організації можна у відповідний час й на належному форумі дискутувати і змінити. Але світогляд і ідеологія ОУН – незмінні.

Тому докладно вивчаймо ідеологію ОУН, щоб будь-які принагідні зайти не розхитували нашої віри, не підмінювали нашого Бога, не обезцінювали наших жертв і осягів.

"... Коли довкола нас обнижується моральна якість і ідейна наснага, то ще з більшим зусиллям мусимо побуджувати і себе, і наше оточення до внутрішнього горіння великими ідеями, удосконалювати себе, бо перемагає тільки той, хто вірить у перемогу навіть тоді, коли вона видається понад людські сили" /Постанови IV ВЗ ОУН, стор. 243/.

=====

М. Якименко

НЕЗМІННІ ПРАВДИ

Перед цілою українською спільнотою поза Рідними землями, а зокрема перед ОУН і її прихильниками стоїть цілий ряд проблем, від розв'язки яких залежить ефективність конкретної допомоги визвольній боротьбі українського народу. До різноманітних, але особливо важливих проблем належать також такі наші завдання: 1/ Необхідність загальмувати процес повільного зникання політичної еміграції та її всякання у чуже середовище, взявши до уваги особливу роль української еміграції у визвольній боротьбі України; 2/ відповідна підготовка і виховання української молоді в діаспорі до ролі континуатора нашої визвольної дії; 3/ боротьба за вищий зміст життя нашої молоді, яке мусить бути виповнене ідейно-моральними вартостями, як передумовою до успішного розв'язання проблеми молодого покоління; 4/ усунення розбіжностей між практикою щоденного нашого життя і нашими виховними вимогами, себто - усунення розходжень між тим, що ми ставимо перед очі нашої молоді, зокрема молодих націоналістів, і тим, що наша молодь бачить у своєму оточенні, в нас самих.

Суспільне життя еміграції втримається на потрібному рівні тільки тоді, коли його рушійною силою буде відповідна моральна ідея, яка горітиме яким, могутнім полум'ям у серцях тисяч. Від нашої моральної сили залежить успіх нашої праці й дії сьогодні, а в тому є і майбутнє нашої нації.

Опортунізм і егоїстичне сприймання життя тягне людей униз, тоді як справа визволення України вимагає "стрільчастих душ", що в постійному леті вгору. Тому в час занепаду нації, в тому і її еміграції - насамперед необхідне ідейне й моральне відродження, необхідний новий спалах дії і ентузіазму, а зокрема потрібні особлива витривалість і навіть самовідречення.

Подібно як ідея любови Бога /в християнській інтерпретації/ має охопити цілу людину: її змислово-тілесну частину /"цілим серцем"/, її розумову частину /"всім своїм розумом"/, всі її психічні сили, як раціональні так і іраціональні, свідомі й несвідомі /"всю душою своєю"/, - так і ідея любови Батьківщини, ідея добра нації, мусить охопити цілу людину, себто її цілесну й духову частини.

Ідея любови Батьківщини, ідея добра нації - плід певного психічного пережиття, а народжується тоді, коли її сприймаємо всіма чинниками душі, як інтелектуальними так і емоціональними та естетичними. Хто цю ідею переживе і сприйме органічно, той підносить себе до повноцінної, сповненої духовими вартостями людини. Продуктування ідейних вартостей без глибоких психічних переживань - неможливе. Людина-одинаць може духово удосконалювати себе тільки завдяки своєму втіленню в "апарат" рідної цивілізації. Ідея добра нації, любови Батьківщини - цивілізаційна функція середовища, що втілюється в одиниці.

Якщо б згадана ідея була тільки інтелектуальним плодом, то ніхто не давав би за неї свого життя, а саме за ідею людина може іти навіть на смерть.

По другій світовій війні тисячі кадрів ОУН, переважно проти своєї волі, опинилися поза межами України. Вже на II-ій /Надзвичайній/ Конференції ОУН в 1948 році особливо наголошено ідейно-політичну й програмову єдність ОУН, самодисципліну та активність її кадрів за кордоном, узявши до уваги всі небезпеки, які нам загрожують на чужині. Відрив від Батьківщини - це відрив від національної спільноти, природне національне підґрунтя замінюється чужим, що приховує в

собі небезпеку пенетрації змісту політичної і революційної діяльності Організації. Було ясно, що на еміграції суспільна функціональність національної моралі, етики і національно-політичної самобутності залежить перш за все від особистої волі кожної людини, яка перебуває під постійним тиском денационалізуючого чужого оточення. /Див. Постанови II-ої Конференції ЗЧ ОУН - загальні постанови, § 2/.

Щоб скріпити моральну силу кадрів, від якої залежить успіх наших змагань, на згаданій Конференції стверджено, що основним обов'язком члена ОУН є здійснювати зміст членського приречення: "Прирікаю і зобов'язуюсь перед Богом, перед Українським Народом і перед власним сумлінням, як член ОУН, все і всюди боротися за Суверенну Соборну Українську Державу, здійснення ідей і програми ОУН для добра і величчї України, українського народу, людини, а через те і для всього людства. Прирікаю в тій праці й боротьбі віддати всі свої сили, все, чого вона вимагатиме, кожную жертву, а як треба - і своє життя. Зобов'язуюся точно і совісно сповняти всі обов'язки члена ОУН та виконувати всі її накази і доручення".

Сл. п. Провідник Степан Бандера особливо наголошував високі вимоги, що їх ставить ОУН до своїх членів. У "Слові до українських націоналістів-революціонерів за кордоном" він пише: "Організація мусить вимагати від своїх членів того, чого вимагає наша боротьба: коли треба - віддати все в жертву. Кожний член мусить бути готовий покинути рідню, зректися особистих життєвих плянів і йти в боротьбу в найтрудніших умовах, готовий, коли прийдеться, покласти і своє життя. Це основна міра обов'язків члена, яких від кожного, без жодного винятку, Організація може і буде вимагати".

А в праці "Перспективи української національно-визвольної революції" він особливо підкреслив: "Революційна організація мусить сполучати у своїй системі елементи ідеологічної, політичної, мілітарної і при тому конспіративної формації..." Тому "активне членство в такій організації є найповнішою і найважчою службою своїй нації. Бути членом революційно-визвольної організації, значить всеціло поставити себе, своє життя і все своє на службу визвольній справі, віддати себе повністю до диспозиції Організації та бути кожночасно готовим виконати кожний наказ, кожне завдання, без огляду на труднощі й небезпеки".

Така основна міра обов'язків члена ОУН декому видається тільки якимось "прицілом", а не дійсною нормою, яка зобов'язує кожного члена. Але з історії ОУН знаємо, що її члени справді були високоідейними і повністю відданими визвольній справі борцями. Хоч ОУН елітарна організація, отже становила тільки малу частину українського народу, проте члени ОУН прикладом власного життя і чину топили лід егоїзму, матеріалізму й байдужості в українському суспільстві. Високоморальна атмосфера, що її витворили члени ОУН, дала можливість українському націоналістичному рухові не тільки відігравати передову роль в українському революційно-визвольному та політичному житті, а й формувати світогляд українського народу. Під могутнім, непереможним ідейним тиском українського націоналізму навіть насаджений Москвою в Україні комунізм примушений маскувати себе "національною формою" та підшиватися під націоналізм.

ОУН завжди уважала, що в національно-визвольній боротьбі мусить брати участь увесь український народ. Себе ж уважала за авангардну силу, яка одночасно має організувати і унапрямувати визвольну боротьбу та поширювати її на всі ділянки життя народу.

Не змінились завдання і тієї частини ОУН, що діє за кордоном. На IV-ій Конференції ЗЧ ОУН стверджено: "Закордонні частини постійно прагнуть до того, щоб ідейно-політичний зміст українського визвольного руху став змістом життя і діяльності всієї української

еміграції, щоб ця еміграція стала виразником ідей визвольної боротьби на Рідних землях, була живим речником української державницької ідеї і політики та гідно виконувала свої обов'язки супроти Воюючої України" /"Внутрішньо-українська політика", § 2/.

"Це завдання ЗЧ ОУН зможуть виконати тоді, коли члени ОУН будуть свідомі своїх обов'язків. Вони мають активно допомагати визвольнореволюційній боротьбі на Рідних Землях, ширити націоналістичні ідеї серед української еміграції, довкола них організувати українське громадянство, а в цілому світі змагатися за перемогу ідеї державного визволення України" /§ 3/. "Звертаючись до історичного минулого української нації і героїзму української людини, український національно-визвольний рух поборює намагання ворога прищепити українській еміграції тенденції декадентства, космополітизму, нігілізму і матеріялістичного світогляду".

Оті загальні принципи дії ОУН зобов'язують нас усіх і до сьогодні, не зважаючи на те, що деякі члени ОУН або їх не розуміють, або несвідомо ігнорують і навіть не впливають на публічну опінію, щоб мобілізувати відповідні засоби на допомогу визвольній боротьбі в Україні. Таке занедбання обов'язків члена ОУН приводить до прикрих, навіть шкідливих наслідків. Коли не формуємо публічної опінії - виникає замішання, хаос, а в такій атмосфері стають можливими різні "вилазки" ворога. Власне тому в нашому ж суспільстві, побіч нас, діють сьогодні різного роду радянці, лівацькі опозиціонери, "контактовці" і т. п.; вони мають своїх прихильників і з допомогою своєї преси впливають на українську громадськість. Згадані явища можуть бути доказом притуплення нашої чуйности або моральної анемічності, наслідком чого зменшується наш вплив на українське суспільство.

Револьюційна дія /боротьба/ - це основний рушій револьюційного процесу. Револьюційна організація без револьюційної дії втрачає свою живучість і динамічність, отже - не сповняє свого призначення і приречена на самоліквідацію. Боротьба - безпосередній вияв револьюційної ідеї і життєздатности револьюційної організації. Сама ж револьюційна діяльність може мати різні форми й різну напругу, відповідно до потреб і вимог часу. Найголовніше те, щоб револьюційна організація послідовно продовжувала свою діяльність як непохитне змагання за здійснення незмінних ідей, що є її життєтворчою силою. Це саме можна сказати і про кожного націоналіста-револьюціонера.

На жаль, не всі члени ОУН розуміють, що хвилева зміна форм боротьби і праці, зумовлена обставинами чи ситуацією, не є зміною ні наших ідей, ні нашої головної мети. Розуміючи боротьбу в дослівному значенні, а одночасно не бачивши її - втрачають "приціл" з очей, попадають у байдужість і безділля.

Зміна форм боротьби може означати, що замість збройної розгортається боротьба психологічна, замість крові - потрібні так же само люди, які віддадуть себе повністю визвольній справі: свій інтелект, свою працю, свої матеріяльні засоби і т. п.

Брак ієрархії вартостей - найбільше лихо в еміграційних умовах. Коли, напр., на весілля, хрестини, народини тощо витрачаємо величезну суму грошей, то це ніби підкреслює особисту чи родинну "гідність", а пожертва тих же грошей для скріплення визвольної боротьби своєї нації, що дійсно говорить про особисту, родинну і національну гідність, - на думку деяких людей була б "легкодушним чудацтвом".

В такому випадку заповідь "Здобудеш Українську державу або згинеш у боротьбі за Неї" стає пустою фразою, а член, який не сповняє її своїм чином не може уважати себе за дійсного члена ОУН. Чотири Великі Збори ОУН і сім Конференцій незмінно підтвердили нашу головну мету: "Організація Українських Націоналістів бореться за відновлення

і побудову суверенної, незалежної, соборної Української держави, як найвищої форми буття нації". А сл. п. Провідник Степан Бандера писав: "Відкликатися на грандіозну революційну боротьбу цілого народу – це мало. Все це зобов'язує. Треба таки дати звіт із того, що кожний зробив на чужині для визвольної справи... Ціле життя, вся діяльність української еміграції мусять стати під знаком того, чого вимагає тепер визвольна справа: концентрації всіх сил, всієї енергії..." /Із "Слова до українських націоналістів-революціонерів за кордоном"/.

Мета і завдання ОУН у творчій дії стають тотожними із самим поняттям – Українська держава. Ідея власної держави у змістовлена в самій ОУН, тому в нашій відчутті, в нашій оцінці та в нашому сумлінні – кожний удар чи шкоду, вчинену нами ОУН, утотожнюємо з дією, шкідливою для будування української держави.

Не завжди і не все ми свідомі того, що означає боротися за Українську державу і будувати її. Декому здається, що Українська держава – справді гарна мрія, яка колись, а може й незабаром, сповниться. Але, як вона "сповниться"? Чийім коштом і чийими жертвами? У постановах IV Великого Збору ОУН маємо дуже точну і ясну відповідь: "Українська держава утвориться волею і власними силами української нації, шляхом всенародної революції проти російського окупанта і поневолювача". Проте дехто вважає таку формулювку за конечний "орнамент" і насправді не має твердої віри у власні сили. Здобуття Української держави спрощує наївним розумуванням: мовляв, і світ, головню США, мусить зрозуміти загрозу червоного московського імперіалізму, отже прийде до зудару, а тоді на руїнах московської тюрми народів постануть національні держави, а між ними й Україна". Таке самозаспокоєння вже не примушує думати, що держава не з'являється нагло, з нічого, що вона є наслідком довшого внутрішнього процесу нації, який має охопити широкі народні маси. Щоб була держава – мусить бути народ, нація, яка будує державу. В поневоленого народу насамперед мусить зродитися візія власної держави, віра в неї і воля наполегливо здобути її. Тому навіть на еміграції, хоч і відірвані від рідного ґрунту, мусимо насамперед будувати державу в наших серцях, вірити в неї, бо тільки тоді будемо мати тверду й правдиву основу тієї майбутньої Української держави, що є нашою головною метою. Держава не є наслідком кон'юнктури чи інтересів чужих сил, а тільки вислідом власної праці та власних жертв. Вона має глибший змісл, глибше значення, розуміння якого не можна втрачати.

Національна держава в природному житті сповняє для народу величню функцію з волі Бога. Її велич – у праві й справедливості. Велич держави зникає тоді, коли бачимо в ній тільки загальну чи особисту матеріальну користь, а в праві бачимо лише порядок дії. Тоді суть держави зникає, вона стає торговельним чи промисловим підприємством, забезпеченим товариством чи засобом охорони. Що більше зникає правовий і політичний характер держави, то більше спотворюється її правдивий зміст. Вона втрачає те, що дає їй силу й велич, що є її призначенням: бути виконавцем Божих правд і законів на землі.

Боротьба і дія ОУН – це боротьба за Українську державу, тому на теперішньому етапі наша дія є одночасним свідомством, як ми розуміємо і як будемо Українську державу. Коли боремося за те, щоб Українська держава втілювала в собі велич і була носієм права, то це означає, що вже тепер надаємо всі ті атрибути Організації.

З прикрістю треба сказати, що в нашій дії бачимо й негативні прояви, згадану велич, замість зберігати як велику цінність, стягаємо в болото егоїзму, замість відчувати і захищати внутрішній змісл права, намагаємося перетворити його на карикатуру, яка захищала б наші хворі амбіції. Маємо на увазі перш за все нездорові

внутрішні ферменти між частиною наших кадрів, що провадить до послаблення нашої моральної якості.

Тут може виникнути питання: хіба ж не вільно виступати проти того, що нам видається "фальшивим" чи "несправедливим"? Очевидно, вільно, але на властивому місці та властивим способом, згідно з устроєм Організації. Насамперед мусить бути виявлена глибока пошана до своїх друзів, до Організації і її провідників, готовість виконати свій обов'язок, а тоді на відповідному форумі можемо обговорювати проблеми, які вимагають окремого розгляду. Іншими словами: критичні погляди висловлюємо на властивому місці й перед властивими людьми і завжди керуємося добром справи, а не власними амбіціями, упередженням чи непогамованою пристрастю критикувати й осуджувати інших, зневажати їх чи обезцінювати. Такими засобами ніколи не піднесемо себе вище, а тільки покажемо власну безхарактерність і нікчемність.

Тому ще раз пригадаємо основні засади нашої дії і поведінки, схвалені ще на II-му Великому Зборі ОУН.

"Сила Організації, а в слід за тим успішне сповнення її бажань, залежить у прямому відношенні до вартості її членів, що мусять бути рівночасно борцями і організаторами визволення і державного будівництва...

Лише повне розгорнення перспектив нашої боротьби, ясне і життєве означення мети, метод і ієрархії завдань – дасть змогу членам включити ріст власної особовості і характеру в ставання ОУН, яка – як еманация українського середовища – є рівночасно ставанням України.

Лише віра у вище покликання Організації і її членів спонукає ставити до себе високі вимоги та сповняти намічені завдання".

Незмінними залишилися і постанови II-ої Надзвичайної Конференції 34 ОУН /з 1948 року/ у питаннях організаційно-устроєвих засад і політичної діяльності закордонних кадрів. У розділі "Ідейно-політична єдність і дисципліна в Організації" маємо такі ствердження:

"5. Критичні зауваження відносно зобов'язуючих рішень можуть бути висловлювані тільки організаційним порядком перед компетентними для їх ревідування чинниками, які видали ці рішення, або перед вищими.

У процесі дії члени і виконуючі ці дії клітини не можуть піддавати зобов'язуючих рішень, становищ, напрямних і доручень такому трактуванню, яке спиняє, послаблює чи дезорганізує їх виконність.

6. Ідейно-політична лінія і становище Організації зобов'язують кожного члена як у виконуванні організаційних функцій і завдань, так і в цілій його публічній, політичній і суспільній діяльності.

7. В дії ОУН, в час революційно-визвольної боротьби, має місце тільки одна політична лінія, одне становище в кожній справі, встановлене компетентною для того організаційною установою, репрезентоване і подаване до виконання Проводом.

Розвивання і відстоювання власних, індивідуальних поглядів, думок і проєктів має місце в процесі формування, на відповідному організаційному форумі, у відповідній формі та у відповідний час.

8. В дії ОУН виступає як моноліт; на сепаратне діяння, відстоювання у процесі виконання позицій, суперечних зобов'язуючій лінії Організації, на опозицію і розстроювання здійснення зобов'язуючої лінії немає місця в ОУН в час визвольно-революційної боротьби.

8. Кожне порушення ідейно-політичної єдності Організації та ідейно-політичної дисципліни членів підриває в корені її спромож-

ність до дії і мусить бути безоглядно усунене".

Згадані постанови зобов'язують нас усіх і сьогодні, тому кожний член ОУН, згідно з організаційними законами, відповідає за їх здійснювання.

=====

ПРОТИ ЛАМАННЯ САМОСТІЙНИЦЬКОГО ФРОНТУ

Відразу після закінчення другої світової війни московська еміграційна організація "Національно-Трудовий Союз" /НТС/, яка виступає тільки проти комуністичного режиму і має за мету зберегти російську імперію, одержала велику підтримку від американських чинників, головне в час т. зв. психологічної війни, коли міністерством закордонних справ США керував Даллес. Мавши американську матеріальну й політичну підтримку, НТС вдалося нав'язати контакти з різними антикомуністичними організаціями в світі. Він влаштовував свої конгреси, на які запрошував чужих делегатів, оплачував їм літунські квитки тощо. Мав також свої радіопередавання в Європі /Франкфурт/ та в деяких азійських країнах /Національний Китай, Корея/, а також свої представництва у Кореї, В'єтнамі й на Тайвані.

Українським і АБН делегатам на різних антикомуністичних конференціях в Європі /Франкфурті, Римі, Парижі/ і на конференціях Антикомуністичної Ліги Азійських Народів у В'єтнамі, Японії, Філіппінах, Кореї та в інших країнах Азії – доводилося зводити важкі бої з представниками НТС та їх прихильниками. Представники НТС постійно виступали як речники не тільки російського народу, а також українського, грузинського та інших, користуючись "повноваженнями" агентурних формаций з еміграцій поневолених Москвою націй. Згідно з твердженням НТС, неросійські народи в т. зв. СРСР нібито не хочуть "відлучатися" від Росії. Це саме говорили його представники чужим делегатам на різних конференціях і про українців, окреслюючи націоналістів як групу "сепаратистів".

Завдяки великим зусиллям наших представників на міжнародних антикомуністичних конференціях, документації про визвольну боротьбу в Україні та в інших поневолених країнах, постійній переписці з чоловічими діями антикомуністичних організацій у світі – нам удалося з'єднати для нашої визвольної концепції світові антикомуністичні сили і переконати їх про необхідність /також і в їхньому інтересі/ розвалу російської імперії на самостійні держави поневолених у ній народів. Довколо наших резолюцій на згаданих міжнародних конференціях зводилися завзяті бої між представниками НТС і їх прихильниками з одного боку та нами і симпатиками самостійної України й інших поневолених в СРСР країн – з другого.

НТС заслонявся "аргументом", що комунізм можна знищити тільки спільними зусиллями всього населення СРСР, а доля і майбутнє українців та інших народів вирішиться шляхом плебісциту. З цього прихильники НТС робили висновок, що необхідно – мовляв – творити спільний антикомуністичний фронт усіх народів і не дразнити москалів проектом розвалу російської імперії.

Отже постійно треба було доказів, що комунізм є лише знаряддям російського імперіялізму, що СРСР – продовження царської імперії, що московський імперіялізм загрожує всім ще вільним націям, бо остаточна мета Москви – це панувати над цілим світом.

Минав рік за роком і кількість прихильників НТС на міжнародних антикомуністичних конференціях зменшувалась. Вчорашні симпатии

НТС ставали завзятими захисниками нашої концепції визволення, ідей ОУН-УПА, кличів "Воля народам! Воля Людині!"

Вчорашні прихильники НТС підтримали і Європейську Раду Свободи, платформа якої майже тотожна з платформою АБН. Головна різниця тільки в тому, що АБН об'єднує поневолені в СРСР нації, а Європейська Рада Свободи - організації ще вільних народів і держав та організації поневолених націй.

Під тиском представників Антибольшевицького Б'юро Народів і Європейської Ради Свободи минулого року на конференції у Японії вдалося змінити Хартію Світової Антикомуністичної Ліги, завдяки чому тепер однаковою мірою наголошується боротьбу цієї Ліги як проти комунізму, так і проти російського імперіялізму. Ярослав Стецько увійшов до президії Світової Антикомуністичної Ліги, як представник організацій поневолених народів в СРСР та в сателітних країнах.

І саме після цієї нашої остаточної перемоги на міжнародній конференції у Японії, в листопаді 1970 року НТС влаштував свою конференцію у Франкфурті. Випертий із Міжнародної Антикомуністичної Ліги, головою якої є тепер японець Осамі Кубокі, а секретарем філіппінець Хозе Ма Гернандез, НТС уже не міг баламутити представників вільних націй Америки, Азії, Африки, Європи і Австралії. Натомість знову застосував свою стару російську тактику: почав шукати серед української еміграції безхребетних людей, які - використовуючи свої позиції у Спільні Українських Журналістів Німеччини - взяли участь в імпрезах НТС, виступивши з ганебними заявами, якими компромітують ім'я українців.

Хоч НТС не відкрісав свого "апетиту" на країни поневолених націй /змінив тільки свою тактику боротьби з комунізмом, бо тепер відкидає революцію і орієнтується лише на зміну комуністичної диктатури на "демократичну"/, мельниківцеві Федір Кордуба на згаданій НТС-івській конференції склав ганебну заяву, в якій - між іншим - казав: "Прикро, якщо буду говорити по-українськи, бо не вмію достатньо по-московськи... Сьогодні судьба народів залежить від трикутника: Москва-Пекін-Вашінгтон. Даремно говорити про суверенність малих націй, малих народів, малих держав, без згоди тих великих потуг... Сьогодні Україна є в ОН. Вона входить у сім'ю народів разом із російською федерацією... Молодь проти батьків, які встановили кому... Боротьба російської інтелігенції за лібералізацію послужила товчком для відродження українського духа спротиву". Наприкінці п. Ф. Кордуба закликав до "ліквідації ненависти, щоб не було братовбивчої війни" /вінчав на увазі війну між українцями і москалями/.

Таку саму імпрезу НТС повторив і в Мюнхені, на якій були й голова Спільних Українських Журналістів у Німеччині Мирослав Стиранка та кількох інших українських "патріотів".

Вистачить прочитати хоч би кілька чисел "Посєву" /офіційно НТС/, щоб зорієнтуватися, що НТС захищає тільки московські імперіальні інтереси і вже сьогодні снує пляни, як зберегти московську імперію у випадку зміни її режиму.

Наша Організація /ОУН/ мусить своєчасно розкривати і нап'ятовувати всі такі й подібні прояви зради українських інтересів, щоб відібрати охоту безхребетним людям українського походження виломлюватися з українського самостійницького фронту боротьби не лише проти комунізму, а також проти джерела його сили - московського імперіялізму й шовінізму.

С. Подільська

=====

НАЙБЛИЖЧІ ЗАВДАННЯ РЕФЕРЕНТУРИ КУЛЬТУРИ

/Плян праці/

Вступна інформація

В червні 1965 року Референтура культури з допомогою Канадського НТШ була влаштувала в Торонті /Канада/ наукову конференцію-маніфестацію "в обороні української культури і народу". Доповіді з цієї конференції видано в 1966 р. окремим збірником матеріалів під тим же самим заголовком. Відповідну кількість примірників переслано різними дорогами в Україну та в сателітні держави.

В програмі доповідей Конгресу української вільної науки, що відбувся в днях 14 і 15 листопада 1967 р. у Нью-Йорку, між іншим, була прочитана доповідь про "Сучасний стан української культури в Україні", яка дала образ московської руйницької політики супроти української культури та її діячів. Ця доповідь була надрукована в "Гомоні України" і дісталася й на рідні землі, бо кількадесят примірників "Г. У." висилається в Україну. Вона /довідь/ послужила також матеріалом при оформленні постанов IV Великого Збору ОУН, що відбувся в квітні 1968 року.

В той же час /в квітні 1968 р./, пленум ЦК КПСС поставив вимогу "вести наступальну боротьбу проти буржуазної ідеології, активно виступати проти ідей, чужих соціалістичній ідеології советського суспільства".

Згідно із вказівками пленуму ЦК КПСС, появилася стаття Я. Зате-нацького в "Культурі і житті" /ч. 8 за 1969 р./, у якій автор пише:

"Для підготовки висококваліфікованих кадрів радянських мистецтвознавців у цьому інституті необхідно створити спеціальний відділ очної і заочної аспірантури, до керівництва якою залучити провідних мистецтвознавців республіки. Необхідність створення спеціального інституту викликана ще й тим, що нині, як ніколи раніше, відчувається потреба координування зусиль усіх мистецтвознавців республіки у розробці проблем соціалістичного реалізму в боротьбі з прониканням у наше мистецтво та мистецтвознавство буржуазної ідеології, ворожої у боротьбі з псевдоноваторством, модернізмом, формалізмом та в усіх її тенденціях і проявах, котрі є нічим іншим, як одним із відгалужень ідеологічних антикомунізму. Створення Науково-дослідного інституту історії і теорії мистецтв на Україні стане важливою ланкою в системі суспільних наук республіки у вивченні і пропаганді мистецтва, у посиленні комуністичного та естетичного виховання широких трудящих мас нашої Батьківщини, активних будівників комуністичного суспільства".

Вести "наступальну боротьбу" проти "буржуазної ідеології українського націоналізму" доручено також двомісячникові, органіві Інституту мистецтвознавства, фолкльору та етнографії ім. М. Рильського Академії Наук УРСР - "Народна творчість та етнографія". В числі 6-му за 1970 рік першу атаку "наступальної боротьби" підняв Кость Гуслий в асисті Лариси Демиденко. В статті "Розквіт української радянської культури і націоналістичні вигадки" автори намагаються протидіяти акції в обороні української культури, що її підняли українські національні сили під впливом українських націоналістів. Головна атака спрямована на "Постанови в питаннях культури", що схвалені на IV Великому Зборі ОУН, з якими вони пов'язують і згадану маніфестацію-конференцію Канадського НТШ у 1965 році та збірник виголошених на ній доповідей, що появилися

під заголовком "В обороні української культури і народу" /1966 р./. Гостро заатакували автора доповіді "Сучасний стан української культури в Україні", що була прочитана на Конгресі української вільної науки в Нью-Йорку 1967 року і послужила матеріалом для постанов IV Великого Збору ОУН у справах української культури.

Плян праці

Референтура буде продовжувати здійснювання своїх заздань, що накреслені в загальному пляні. Щоб поглибити і поширити фронти своєї праці, повинна:

Нав'язати найтіснішу співпрацю з референтурою Крайових зв'язків для обміну інформаціями та матеріалами, що приходять з України, або які пересилається в Україну. Студіювати їх і публікувати у таких виданнях, як "Визвольний Шлях", "Література і Мистецтво", "Вісник", "Естафета", пропагувати критично-проблемними статтями там же, в "Авангарді", в часописах "Гомін України" і "Шлях Перемоги".

Дослідженнями про культурний і політичний стан в Україні та висновками обмінюватися з референтурою Крайових зв'язків, щоб поглибити й прискіпити наші акції в обороні правильних позицій світоглядкової боротьби в Україні і захищати культурних діячів, що її ведуть.

Поширювати нашу акцію на українські культурні центри /Церкви, наука, мистецтво/, щоб їх активізувати в політичній боротьбі за культурну самобутність та політичну, державну, самостійність українського народу.

На церковному відтинку захищати постулат помісности Української Католицької Церкви, її патріархату, завершеного Верховним Архiepіскупом Мосифом Сліпим; повести акцію в наукових колах за відзначення Верховного Архiepіскупа нагородою Нобля за його вклад в ідеї гуманізму. Рівночасно впливати на інші українські Церкви /православні/, щоб вони об'єдналися і теж завершилися патріархатом. В цьому році треба відзначити 50-річчя Української Автокефальної Православної Церкви.

На науковому та літературно-мистецькому відтинках необхідно провести підготову для організування другої конференції "В обороні української культури і народу", або, що актуальніше сьогодні - "В обороні української культури та її діячів в Україні". Реалізацію цього завдання повинна здійснити "Асоціація Діячів Української Культури", що поширила свої клітини з американського континенту на європейський. Конференція повинна бути реалізована поширеним фронтом організацій української науки і мистецтва. Одначе, не за ціну резигнації з виразної протимосковської лінії, яка мусить бути втримана без компромісів. Потрібно залучити самостійницькі сили української науки і мистецтва /АДУК, НТШ, УВАН, УВУ, УТГГ і т. п./. Програма маніфестації мусить бути так опрацьована, щоб збірник доповідей став матеріалом нашого наступу на Москву і захистом тих, що в Україні наступають і боронять українську культуру та українську державність.

Треба протидіяти шкідливим проявам снобізму в ділянці науки, коли українська громадськість фіндує при найславніших американських університетах, як ось Гарвардському, українські катедри, але без контролі українських чинників, добору професорських кадрів і предметів навчання, програм та публікацій, їх мови та змісту. Експеримент з Гарвардом є небезпечним виявом снобізму та легкодушности української спільноти, що дала себе взяти на плятформу американської політики відносно українського народу, його держав-

ности і культури, узгодненої з політикою московських окупантів в Україні, які виникнення українського народу виводять із XVI-го сторіччя нашої ери, а українську історію і культуру бачать у найтісніших зв'язках з Росією і російським народом. Рівночасно треба уважно слідкувати, щоб впливи на єдиний діючий український університет /УВУ/ не здобували собі люди типу А. Білинського, що означає впливи, які наступають на нас із СРСР.

Асоціація Діячів Української Культури повинна бути творчою базою для місячника "Визвольний Шлях" і збірника "Естафета", що появлятиметься раз на рік. Членство АДУК в першу чергу повинно передплачувати і кольпортувати названі видання. В цьому році треба почати і вести пропагандивну акцію на користь названих видань.

В 1971 році припадають ювілейні дати визначних постатей української культури з революційним обличчям їхньої творчости. 100-річчя з дня народження Лесі Українки, яка - разом із Шевченком - нищить рабський квієтизм і безхребетність малоросійства; 100-річчя з дня народження Василя Стефаника, майстра української прози, виразника української державности в символах землі, поту і крові її людини. Це теж 100-річчя з дня народження Миколи Вороного, що в літературі відкрив двері новим стилевим течіям із Заходу, чого йому не може простити Москва - носій соціалістичного реалізму, нівелятор стилевих течій самобутніх національних культур. В 1971 р. припадає 50 років із дня смерті найсамобутнішого українського композитора Миколи Леонтовича, що ошліфував і відкрив світові красу та оригінальність української народної пісні.

Подані вище постаті української культури треба взяти на озброєння у праці наших мистецтвознавців, журналістів і виховників.

АДУК проведе серію імпрез або заїніцієс з іншими українськими організаціями спільні святкування всегромадського звучання. Зустріч українців Америки і Канади йшла під ідейними кличами поезії Лесі Українки. Табори юнацтва і молоді СУМ та Пласту - проходитимуть із програмою, яка включатиме відзначення революційних світоглядом постатей української культури. Духовість і революційність тих діячів треба передати молоді, щоб розбудити в ній активність, ідейність і жертвність.

Згаданим постатям присвятять місце наші видання, а окремі імпрези повинні бути влаштовувані в рамках праці СУМ-у і Пласту, зокрема Рідної Школи, Курсів Українознавства та Студентських клубів.

В 1971 році АДУК проведе організаційну акцію для закріплення себе на всіх теренах поселення українців у діаспорі.

За референтуру культури:

Виготовлено: 1.10.1970 р.,
доповнено: 28.6.1971 року.

Ант - референт

=====

ЖЕРТОВНІСТЬ - ОДИН ІЗ КРИТЕРІЇВ ПОРІВНЯННЯ І ОЦІНКИ

Коли говоримо про обов'язки і оцінку наших кадрів за кордоном, то мусимо знайти певний критерій, на основі якого даємо оцінку. А критерій такий маємо передусім через порівняння.

Щоб дати правильну оцінку члена ОУН на еміграції, то насамперед мусимо порівняти його до члена на Рідних землях. Щоб стати членом ОУН на Рідних землях - треба було рішитися всеціло посвятити себе визвольній боротьбі українського народу, в тому посвятити і своє майно, свою життєву кар'єру і долю своїх найближчих. Це означало, що член ОУН увесь час жив у непевності дня, під постійною загрозою арешту і позбавлення волі, під загрозою поліцейних переслідувань і жорстоких тортур, під загрозою втратити своє життя. Ольга Басарабова, Білас, Данилишин і сотні-тисячі інших, їм подібних - дають нам живі й безсмертні приклади героїчної посвяти себе визвольній боротьбі своїй Батьківщини.

Великі жертви не спиняли боротьби, навпаки, як у пісні - "сотня поляже, тисяча натомість стане до борби". Так було на Рідних землях під час польської окупації, так було за московської окупації, а потім за німецької під час другої світової війни. Подібне діється і тепер. Хто слідує за вістками з України, той знає, що там арешти і заслання, переслідування і тортури - не припинилися і не припиняться, а дух спротиву і боротьби поширюється по цілій потворній московській імперії. Авангардною революційною силою в московській імперії далі є Україна.

Коли ж порівняти становище члена ОУН на еміграції до становища на Рідних землях, то фактично - порівняння немає. Ми за кордоном можемо спокійно працювати в рядах ОУН чи організацій Визвольного Фронту - без жодної тривоги, без страху за своє чи своїх рідних життя. Нам не загрожує ні втрата життя, ні розлука з рідними, ні втрата майна, ні арешт, ні неволя. Без особливих зусиль можемо плекати в собі певну дозу ідейності та бажання допомогти нашим братам на Рідних землях у їх жорстокій боротьбі з московськими окупантами. Все це можемо здійснювати без особливих зусиль, тільки коштом свого відпочинку, а коли говорити категоріями грошових витрат, то дуже дешево.

Бо що ж, наприклад, означає жертвувати тижнево 1 дол. або 50 чи 100 дол. річно? Член на Рідних землях почував би себе ображеним, якби хтось запропонував йому вибір - заплатити певну грошову суму або чинно боротись і бути готовим на всі консеквенції цієї боротьби.

В рядах ОУН за кордоном є чимало друзів, які знають, що таке неволя, голод, знущання, що таке підпільна боротьба із жорстоким ворогом. І коли згадують всі ті моменти, взяті з власного переживання, напевно погодяться, що в той час вони були готові віддати і все своє майно, щоб тільки здобути волю для свого народу, в тому й для себе. А тепер, коли всі живемо - в порівнянні до тих часів, а тим більше в порівнянні до життя наших братів і сестер на Рідних землях - у небувалих розкошах, у значної частини нашої еміграційної громади, а навіть і членів Організації, сумління притупилось, обрій обмежився власною загородою, очі засліпила жадоба багатства, дорібку. Егоїзм і байдужість приглушують неспокій власного сумління. Вони не чують уже стогону мільйонів своїх братів і сестер, засланих до тюрм або на тяжку працю в холодному Сибірі. Для них не існує потреба навіть громадської праці та національної солідарності.

А ми, члени ОУН – це ж ті ідейні борці за українську правду, за волю свого народу, що поклялись здобути Українську державу або згинуть в боротьбі за неї.

Та дехто і з-поміж нас забув не лише своє приречення, утратив почуття обов'язку не тільки самому боротися, а й бажання бодай допомогти тим, що боряться. Про таких і згадувати прикро.

Подібні думки насуваються і затрують душу також тоді, коли переглядаємо виконання фінансових зобов'язань, себто вplat, що приходять від поодиноких станиць. Є станиці, члени яких дійсно гідні почесного імені українського націоналіста. Вони точно й сумлінно виконують свої зобов'язання. Їм честь і признання. Але, на жаль, є станиці, члени яких своєю байдужістю просто зневажають почесне ім'я націоналіста-революціонера.

Друзі! Коли встаєте рано чи лягаєте увечорі – не забувайте помолитись за своїх рідних вдома, за своїх друзів, як тих, що загинули, так і тих, що живуть, за жінок-героїнь у Кінгрі, за сеньйора українських націоналістів, нескореного д-ра Горбового, за Юрка Шухевича, за геройських мучеників М. Сороку, Катрю Зарицьку і мільйони в'язнів-каторжників, що караються у Сибірі, на Соловках, Воркуті й Колимі, – а тоді сумління Ваше скаже Вам, що і як робити.

Тоді всі будемо працювати на своїх місцях як дійсні члени ОУН, як ті найкращі з найкращих. Будемо такими, якими мають бути українські націоналісти. Зможемо сподіватися кращих успіхів і відчувати внутрішнє задоволення, що приречення члена ОУН ми виконали.

ОУН не має жодної допомоги від будь-яких сторонніх чинників. Вона діє незалежно і в тому її велика сила, особливо моральна.

Одиною фінансовою базою дії ОУН є жертовність її членів, симпатиків та патріотичного українського суспільства.

Гідно виконуймо свої завдання і в ділянці наших фінансових зобов'язань, бо матеріальні засоби необхідні для розгортання багатогранної дії ОУН, спрямованої на визволення України.

С. Романів

=====

"Концепція власної боротьби, власних змагань, власними силами – це єдина р е а л ь н а в и з в о л ь н а к о н ц е п ц і я. Тільки вона може бути змістом української самостійницької політики і провідною настановою всієї політичної дії..."

Наша перемога – це перемога нашої ідеї, повне її здійснення. Другорядною справою є те, яку частину реалізуємо ми самі, яку інші, а яку – спільно. Наш обов'язок – зробити самим якнайбільше, скільки стане наших сил, одночасно докласти старань, щоб і інші робили якнайбільше..."

/Із "Слова" С. Бандери до українських
націоналістів-революціонерів за кордоном/

=====

ГЕРОЇНЬКА СМЕРТЬ СЛ. П. МИХАЙЛА СОРОКИ

16-го червня 1971 року в мордовському концтаборі 17/а загинув сл. п. МИХАЙЛО СОРОКА – член Крайового Проводу ОУН в 1940 році, незламний борець за УССС, мученик-герой за права і волю української нації та української людини.

Сл. п. Михайло Сорока народився 1911 року, високу освіту здобув у Празі, по званню – інженер. Був переслідуваний і арештований ще за польської окупації західноукраїнських земель. В 1940 році, коли західноукраїнські землі окупували московські більшовики, став заарештований і засуджений як провідний член революційної ОУН на вісім років, що їх провів у тюрмах і концтаборах. В 1949 році вернувся до Львова, але невдовзі був удруге арештований і депортований у Красноярський край. В 1951 році знову вийшов на "волю", але наступного /1952/ року його заарештували втретє, оскарживши за приналежність до "лагерних підпільних організацій", які підготувляли і керували повстаннями у концтаборах. Засудили його на неймовірно жорстоку кару – 25 років ув'язнення. Разом сл. п. Михайло Сорока був засуджений на 38 років ув'язнення і заслання у концтабори, з чого відбув понад 30 років, перебуваючи аж до своєї мученицької смерті в мордовських концтаборах та ізоляторах.

За незламну вірність ідеям визволення України і своїм націоналістичним переконанням зазнав особливо жорстоких фізичних і моральних тортур, московські посіпаки всіма засобами й способами намагалися зломити його, домогтися від нього того, щоб він "розкався", засудив українську визвольну боротьбу і ідею УССС або хоч відмовився від своїх переконань. Усі ті фізичні знущання і моральні тортури-шантажі Він зносив мужньо і став символом мученика-борця за визволення України. Тоді московські кати вирішили знищити Михайла Сороку, не чекаючи на закінчення "строку" його ув'язнення.

Як повідомляють з України, визначних українських політв'язнів, яких мають звільнити або звільнять з концтабору чи тюрми, московські більшовики беруть до "лічниць" начебто на лікування туберкульозу. Таке "лікування" триває звичайно три місяці, а після цього – "пациєнт" умирає. Убивають його відповідними застриками і проголошують, що він помер "природною смертю" /так викінчили і відомого поета Василя Симоненка, що нібито помер на туберкульозу!/.

"Строк" ув'язнення сл. п. Михайла Сороки мав закінчитися, приблизно, в 1976-1977 роках. Але ставши символом-прикладом незламності і вірності своїй Батьківщині не тільки для в'язнів у тюрмах і концтаборах, а також в Україні для тих, що боряться за волю і державну незалежність української нації, Він був для Москви настільки небезпечним, що вона вирішила знищити його ще перед звільненням. Офіційно оголошено, що Він помер нібито на "удар серця", насправді ж його знищено заздалегідь запланованими "лікувальними" засобами.

Остання вістка від сл. п. М. Сороки була з 15-го червня, отже день перед його смертю. Поховали його на лагерному цвинтарі, без участі його дружини – героїні Катрі Зарицької-Сороки, що перебуває в концтаборі ч. 6 у Мордовії, і без участі його сина – Богдана Сороки, що народився 1941 р. у львівській тюрмі, а тепер відомий образотворчий мистець.

Разом з українським народом ми, українські націоналісти, зокрема клонимо голови в невимовному смутку і болю перед Великим Страдником-Героєм Михайлом Сорокою, нескореною Великою Людиною, гарячим патріотом своєї поневоленої Батьківщини.

Мученицька смерть сл. п. Михайла Сороки – черговий ганебний злочин Москви, нове свідoctво московського людино- і народовбивства, тих варварських засобів, якими Москва користується для свого панування над поневоленими нею народами, зокрема над українським.

Провід Організації Українських Націоналістів складає вислови найглибшого співчуття дружині сл. п. М. Сороки – героїні Катрі Зарицькій, його синові Богданові Сороці та всій Родині цього Великого Сина України, нескореного Борця за правду, волю і честь свого народу.

Вічна слава незламному Страдникові-Борцеві – Михайлові Сороці!

В липні 1971 р.

=====

"БУДУ ПРОЯСНЮВАТИ ШЛЯХ ТИМ, ЯКІ ДОВІРЯЛИ МЕНІ СВОЮ ДОЛЮ..."

/Із листа багатолітнього визначного українського політв'язня/

... Щовечора вдивляюсь у небесну блакить і слідкую за її повадами і за її устроєм. Люблю погідне її лице, як воно ясно засвітить усі свої райдужні світила і люб'язно усміхається населникам нашої землі. Кажуть, що кожна людина має свою зірку. Вона вибирає і визначає людині її долю. Хоч моїй зірці захотілося післати мене на крутий і важкий шлях, то я не осуджую її уподобань. Навпаки, я шлю їй моє щире спасибі за те, що ясно освічувала мої ускладнені стежки і не побажала звести мене на манівці. Напружена увага кріпила мої сили та зберігала моє високе чоло і моє чисте обличчя /так описувала мій вигляд американська преса/ в такому стані, в якому його вирізьбила своя хата, рідна школа і праведна віра.

Натомість довго я не міг збагнути волю Творця щодо визначення Його утворам строку існування. Колись то я хотів бути постійним супутником моєї зірки і з нею не розставатися. Ще й тепер цупко тримаюсь її провідної вказівки і дихаю запалом її живлющого натхнення. Якже ж мої м'язи затнуть і не зможуть упоратися із своїм завданням, то моя душа туди полине і зіллється воедино з моїм світилом. Звідтіля я буду далі стежити за проявами пристрастей на нашій стомленій землі та прояснювати шлях тим, які довіряли мені свою долю. І тут, і там – я... не позбудуся впевнення в тому, що оборона бідних і гідних – це не лише благородна, а й необхідна ознака зрілого вільного суспільства.

Такий то настрій помагає мені двигати хрест долі і брати життєві перешкоди. Скрип і скрегіт мого дійсного положення взагалі не допускаю до своєї свідомості. Мені з тим добре. Якщо взяти до уваги всі примхи і збитки долі, які по дорозі псували мені той настрій, то я можу поставити Всевишньому свічку за те, що проявив для мене свою милостиву ласку. До 70-го року життя я чув себе по-молодецьки. Натомість 1968 рік був у мене переломовим. Уже третій рік дошкуляє мені серце і дає себе чути зломана нога. Є й ще дещо, що не стоїть на своєму місці, але це не позбавляє мене сну.

Якщо йде про моє відношення до советської влади, чи навпаки, то в листопаді ц. р. моя справа знову опинилася на воканді. Тим разом нею зацікавився Верховний совет СССР. Думаю, що той Совет вдіє те саме, що й накоїв минулого року Генеральний прокурор. Справу до пологдження перешле у Київ, а Київ – в архів. Ну, та й добре. Мені тепер зовсім байдуже, яку рогатку відкриє переді мною ЧК. Зостався

ще рік із гаком. Як марно пропали мої молоді творчі... роки, то немає потреби розпинатися за кволу решту. Як весь талант іде внівець — хай біс бере і мій гостець.

Моє життя далі протікає своїм твердим спутаним руслом. Ніколи в житті я не почував пошани до пут. Як інколи днем приходив додому, то мій пес здалека зачував мене. Він підскакував на всі сторони, тріумфально гавкав лунким привітним дишкантом і на свій лад виявляв радість. Я насамперед нагодував його, а потім визволяв з неволі. Він із вдячності лизав мої руки, а потім показував свій борзий гончий хист. Переді мною природа відкрила картину визволеної стихії. Це вимовна алегорія. Адже всі живі істоти приходять на світ під знаком свободи і вільним повітрям вони повинні дихати. Всяке обмеження тієї волі є протилежне законам природи. Правда, це ідеальний погляд на суспільний лад. Вимоги життя створили деякі вийнятки в цій засаді. Прийшлося інколи добрим людям накладати декому каганець чи пута. На жаль, ці вийнятки стали буденним явищем. Все ж таки я вірю в геній людського глузду. Прийде час і все уціліле людство зберігатиме своє справжнє, природне, людське обличчя. Це не проблема, а питання пори.

Поза тим зберігаю суворий режим. Все в мене має своє місце, свою міру і свій час. Душевний стан на першому пляні. Матеріальні вимоги в мене скромні, з ними тепер не маю мороки. Посилок приходить багато, а дістаю дуже мало...

=====

"ОПІКУНИ" ТУРИСТІВ У "СУВЕРЕННІЙ" УРСР

У Києві, на вул. Рильського ч. 1, поблизу пам'ятника Б. Хмельницькому, на першому поверсі приміщується бюро майора /або полковника/ КІБ Зарубіна Григорія Михайловича /москаль/, якому підлягають всі справи туристів, що приїжджають із західних країн. Вхід до будинку береже мундирована охорона. В середині відбувається точна перевірка всіх прихожих.

Поблизу, в трикімнатному помешканні, живе чи працює 25-26-літній Іван /прізвище ще не встановлене/, який був уже в Чикаго, де має тітку. Володіє англійською мовою і "розпрацьовує" молодих туристів, що заїздять до київських готелів "Москва", "Дніпро" і "Лебідь". Бльондин, убраний по-європейському, добре презентується. Подібних "Іванів" більше, завданням яких є "опрацьовувати" туристів зараз після їх приїзду до згаданих готелів.

У готелі "Дніпро" на 6 поверсі є великі кімнати, куди викликають окремих туристів, заздалегідь "простудійованих" одним із "Іванів". Тут їх допитують, грозять і завербовують. Звичайно тут є 3-ох або 4-ох кагебістів. Їх шеф — згаданий вище Зарубін.

У Львові подібна широка і велика кімната з довгим столом є в готелі "Інтурист" на першому поверсі, де відбувається така сама процедура з туристами.

У Києві безпосередньо зв'язаний із Зарубіном та всім кагебістським персоналом у готелях керівник бюро "Інтуриста" Володимир Федорович Стародубець. Він втаємничений в усі деталі допитів туристів, а також сам допомагає кагебістам у "розробці" окремих туристів.

=====

РЕАКЦІЯ МОСКВИ НА ДЕМОНСТРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Одним із прикладів, як Москва реагує на українські демонстрації у вільному світі в обороні Валентина Мороза та інших українських політв'язнів, може нам послужити московська інтервенція у канадської урядової делегації, яка була приїхала до Москви підписати торговельний договір. У суботу, ще перед демонстрацією в Оттаві в обороні Валентина Мороза, почались розмови на цю тему в канадській амбасаді. Канадська амбасада в Москві боялася, що українські демонстрації в Канаді можуть негативно вплинути на підписання канадсько-московського торговельного договору.

Після демонстрації в Оттаві, перший заступник Косигіна, Полянський, запросив до себе голову канадської делегації міністра Папена і порушив справу цієї демонстрації. Папен /француз/ доказував, що в Канаді всі можуть висловлювати свої переконання і погляди, а уряд не відповідає за них ані не може їх заборонити. Звернув увагу, що уряд СРСР хоче, щоб і в Канаді, як і в СРСР, ніхто не міг демонструвати проти політики советського уряду.

Полянський виявив особливе невдоволення українськими демонстраціями в Канаді і заявив, що ТАСС не може подати вістки про цю демонстрацію, бо - мовляв - "патріоти СРСР" у відплату влаштують протестну демонстрацію перед будинком канадського посольства в Москві.

Подібна розмова відбулася в канадському посольстві та в советському міністерстві закордонних справ.

=====

ЗМІСТ

Б. Підмогильний: ПЕРЕДРЕВОЛЮЦІЙНА ДОБА	стор.	1
С. Борисенко: ДО ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ	"	17
Арманд: ПРО ПОТРЕБУ ІДЕОЛОГІЧНО-ПОЛІТИЧНОГО ВИШКОЛУ	"	26
М. Якименко: НЕЗМІННІ ПРАВДИ	"	33
С. Подільська: ПРОТИ ЛАМАННЯ САМОСТІЙНИЦЬКОГО ФРОНТУ	"	38
Ант: НАЙБЛИЖЧІ ЗАВДАННЯ РЕФЕРЕНТУРИ КУЛЬТУРИ	"	40
С. Романів: ЖЕРТОВНІСТЬ - ОДИН ІЗ КРИТЕРІЇВ ПОРІВНЯННЯ І ОЦІНКИ	"	43
-- ГЕРОЙСЬКА СМЕРТЬ СЛ. П. МИХАЙЛА СОРОКИ	"	45
-- "БУДУ ПРОЯСНЮВАТИ ШЛЯХ ТИМ, ЯКІ ДОВІРЯЛИ МЕНІ СВОЮ ДОЛЮ..."	"	46
-- "ОПІКУНИ" ТУРИСТІВ У "СУВЕРЕННІЙ" УРСР	"	47
-- РЕАКЦІЯ МОСКВИ НА ДЕМОНСТРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ	"	48

=====